

Blauwdruk Maatschappelijk Tender Zonne-Energie

Provincie Overijssel

Provincie Overijssel
Blauwdruk maatschappelijke tender zon

Opdrachtgever

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2, 8012 EE Zwolle
Peter de Jong

Adviseur

Ekwadraat BV
Ynduksjewei 4
8914 CA Leeuwarden
T. 088 4000 500
info@ekwadraat.com

Colofon

Dirk-Jan Smelt, Tamara Houweling,
Vincent Esposito en Irina Krottje
Versie 1.0
04-04-2023
Projectnummer: 110535

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Is een tender geschikt voor ons?	7
3	Kaders & concept-uitgangspuntennotitie	13
4	Marktconsultatie	23
5	De definitieve criteria vaststellen	26
6	Definitieve uitgangspuntennotitie.....	30
7	De selectieprocedure doorlopen	33
8	Borging.....	36
9	Conclusie.....	39
10	Bijlagen	40
Bijlage 1	Beoordelingsmatrix (voorbeeld invulling)	40
Bijlage 2	Opzet capaciteitsplanning	47

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Klimaatakkoord van Parijs stelt het doel om in 2030 minimaal 40% minder broeikasgassen uit te stoten, en in 2050 energieneutraal te zijn¹. De uitvoerende taak hiervan ligt bij de gemeenten. Met behulp van een blauwdruk voor een maatschappelijke tender beoogt de provincie Overijssel de duurzame energietransitie te versnellen op het gebied van zonne-energie. De [Omgevingsverordening Overijssel](#) stelt de randvoorwaarden voor gemeentelijk beleid. De [Kwaliteitsimpuls Zonnevelden](#) van de provincie biedt handvaten voor o.a. de inrichting van zonnevelden en stimuleert integrale gebiedsontwikkeling waarbij een duidelijke meerwaarde wordt gecreëerd voor het gebied als geheel.² Hierbij wordt gedacht aan een locatie-passende inrichting van het zonneveld, meervoudig ruimtegebruik, zorg voor de belevingskwaliteit, bodemkwaliteit en de recyclebaarheid van installaties. Het maatschappelijke doel zal worden vastgesteld in een samenwerking tussen omwonenden en de initiatiefnemer. In de praktijk wordt er weinig gebruikt gemaakt van de combinatie zon op dak en/of zon op veld. De provincie Overijssel moedigt de ontwikkeling voor zon op dak aan. Wat wordt verstaan onder 'zon op dak' zal worden toegelicht en de mogelijkheden om zon op dak te realiseren middels de maatschappelijke tender worden besproken. Dit biedt gemeenten de juiste handvaten om zon op dak te versnellen middels de realisatie van zon op veld.

1.2 Wat is een maatschappelijke tender?

Een maatschappelijke tender is een selectieprocedure waarbij initiatieven op vooraf vastgestelde onderdelen worden beoordeeld als voorportaal voor de vergunningprocedure. De tender is maatschappelijk omdat het middels 'schaarste' de mogelijkheid biedt om initiatieven te selecteren op maatschappelijke criteria, zoals lokaal eigendom of participatie van omwonenden.

Verder biedt een maatschappelijke tender meer ruimte om initiatieven met elkaar te vergelijken dan de reguliere vergunningsprocedure. De tenderprocedure handhaaft daarbij het *gelijkheidsbeginsel* en *transparantie*. Bij een maatschappelijke tender neemt het bevoegd gezag een actievere rol aan. De ontwikkelaars kunnen binnen een bepaalde periode projecten indienen. Deze projecten worden getoetst aan een vooraf opgesteld beleidskader. De toetsing wordt gedaan aan de hand van punten die per criteria verdiend worden. Het plan dat als hoogste scoort, verdient daarmee principebereidheid voor planologische medewerking. Dit betekent dat aan een tenderwinnaar niet automatisch een vergunning wordt verleend. Hier opvolgend kan de gemeente met het beste plan een participatietraject of maatwerkprocedure doorlopen, om zo tot de beste vergunningaanvraag te komen. Op deze wijze kan meer gestuurd worden op de meest wenselijke locaties en realisatievormen.³

¹ [Klimaatbeleid | Klimaatverandering | Rijksoverheid.nl](#)

² [Zonneladder Overijssel.pdf](#), p. 24

³ Beleidskader zonneparken West Betuwe, Energie werkplaats Brabant, 2020.

<https://energieworkplaatsbrabant.nl/werkgroepen/werkgroepen+sociale+innovatie+energietransitie2/50+participatie/juridisch+kader/13+50+lokaal+eigendom+als+resultaatverplichting/13+a001+gemeente+west-betuwe+beleidskader+zonne/default.aspx>

1.3 Opbouw blauwdruk

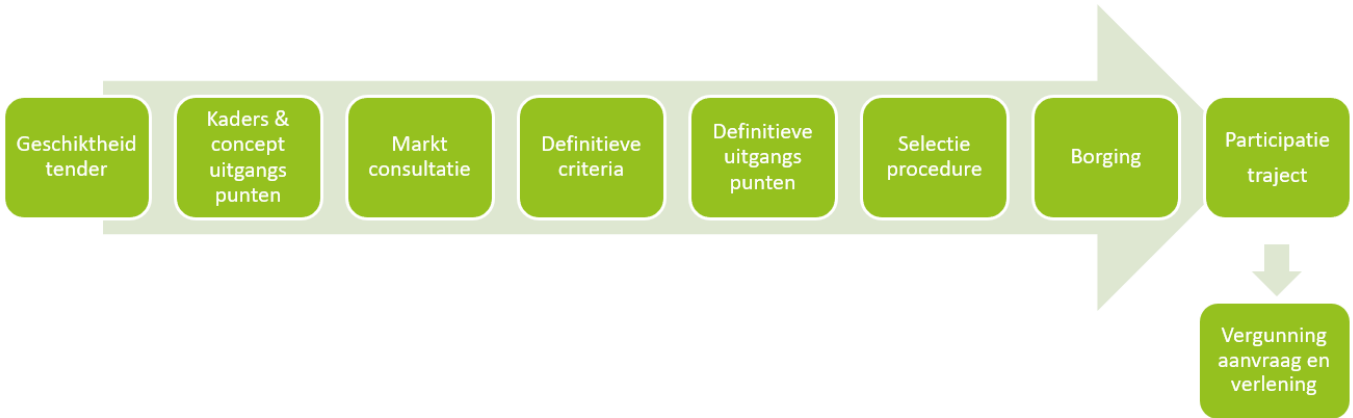
Met deze blauwdruk worden gemeenten uit de provincie Overijssel in staat gesteld om d.m.v. een maatschappelijke tender medewerking te verlenen aan initiatieven voor zon op land in combinatie met zon op dak. Daarnaast is deze blauwdruk informatief voor coöperaties en inwoners aangezien het inzicht geeft in het doorlopen van een tenderproces. De blauwdruk bestaat uit twee delen, een tenderproces en een juridische notitie. Het **tenderproces** omschrijft de stappen die nodig zijn om tot een goede tender te komen (gevisualiseerd in figuur 1). Het uitwerken van de stappen levert twee resultaten op: (1) het beleidskader Duurzame Energie, die zowel richting geeft bij onderhandse vergunningverlening als bij een tender procedure, en (2) een afwegingskader waarmee initiatieven middels een puntensysteem worden beoordeeld (zie bijlage 1). Dit afwegingskader vloeit voort uit de stappen in deze blauwdruk. De **juridische notitie** vormt de juridische achtergrond van het tenderproces.

Dit 'werkboek' biedt de nodige handvaten om de tender op te stellen en voorbereid de procedure te doorlopen. Het werkboek stelt gemeenten in staat om de eigen beleidsvisie Duurzame Energie (waar nodig) aan te scherpen, en geeft inzicht in de vertaalslag van dit beleid naar de inrichting en toepassing van de maatschappelijke tender. Ook wordt aandacht besteed aan de manier waarop specifieke beleidsafwegingen zoals de zonneladder (uit de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden) mee kunnen worden genomen.

De blauwdruk voor de maatschappelijke tender is toegespitst op zon. Echter is het goed mogelijk om een deel van de stappen uit de blauwdruk toe te passen op de ontwikkeling van windparken.

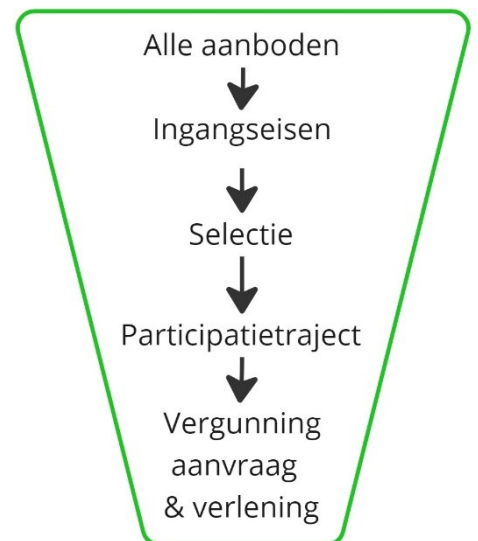
1.4 Leeswijzer

Het opzetten en inrichten van een tenderproces is opgedeeld in 8 stappen. Elk hoofdstuk begint met een weergave van de activiteiten. Deze activiteiten maken duidelijk wat er per hoofdstuk wordt verwacht van de gemeente. De uitwerking van de activiteiten vormen de basis van het uiteindelijke tender. De gemeente bepaalt uiteindelijk zelf of en op welke wijze de voorgestelde activiteiten worden vastgesteld. Elk hoofdstuk is voorzien van een capaciteitsinschatting. Daarnaast heeft ieder hoofdstuk een aparte kop met juridische aandachtspunten. Het naslagwerk in de juridische notitie geeft in meer diepte de juridische haken en ogen van een maatschappelijke tender. Tot slot zijn de resultaten van het doorlopen van elke stap samengevat aan het einde van ieder hoofdstuk.

Figuur 1 Overzicht stappen maatschappelijke tender

Het proces begint met de vraag of een maatschappelijke tender geschikt is voor uw gemeente. Dit wordt vastgesteld door de beslisboom te volgen onder Figuur 2. Indien een tender geschikt is voor de situatie van de gemeente dan wordt er in Hoofdstuk 3 gekeken naar de mogelijke criteria van de tender en het opstellen van de concept-uitgangspuntennotitie. Deze volgt uit het in de gemeente geldende beleidskader en de doelen. De concept-uitgangspuntennotitie bevat een opzet voor geldende criteria en eisen. Nadat de concept-uitgangspuntennotitie is vastgesteld volgt de marktconsultatie (Hoofdstuk 4). Het doel hiervan is om naast het scheppen van verwachtingen over het beleid van de gemeente ook input vanuit de markt en omwonenden te verkrijgen. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan hoe een goede marktconsultatie georganiseerd kan worden. Naar aanleiding van de marktconsultatie worden in hoofdstuk 5 de beoordelingscriteria en eisen aangescherpt. De definitieve criteria worden in een rangorde gezet en gekoppeld aan punten in een beoordelingsmatrix. In hoofdstuk 6 worden de definitieve uitgangspuntennotitie en het definitieve beleidskader voor duurzame energie vastgesteld. Als deze elementen zijn vastgesteld wordt de tender geopend en vindt de selectieprocedure plaats (hoofdstuk 7). Met de tenderwinnaar(s) die volgt uit de selectieprocedure worden de afspraken geborgd in een privaatrechtelijke overeenkomst (hoofdstuk 8). Er kunnen meerdere tenderwinnaars uit de bus komen wanneer er binnen één tender meerdere gebieden worden vergeven. Hierna volgt de normale vergunningsprocedure waarin verdere invulling gegeven wordt aan het tendervoorstel en de afspraken uit de privaatrechtelijke overeenkomst. Het resultaat is een vergunning die representatief is voor het voorstel dat is ingediend in de tenderprocedure.

Figuur 2. Trechter van aanvragen

2 Is een tender geschikt voor ons?

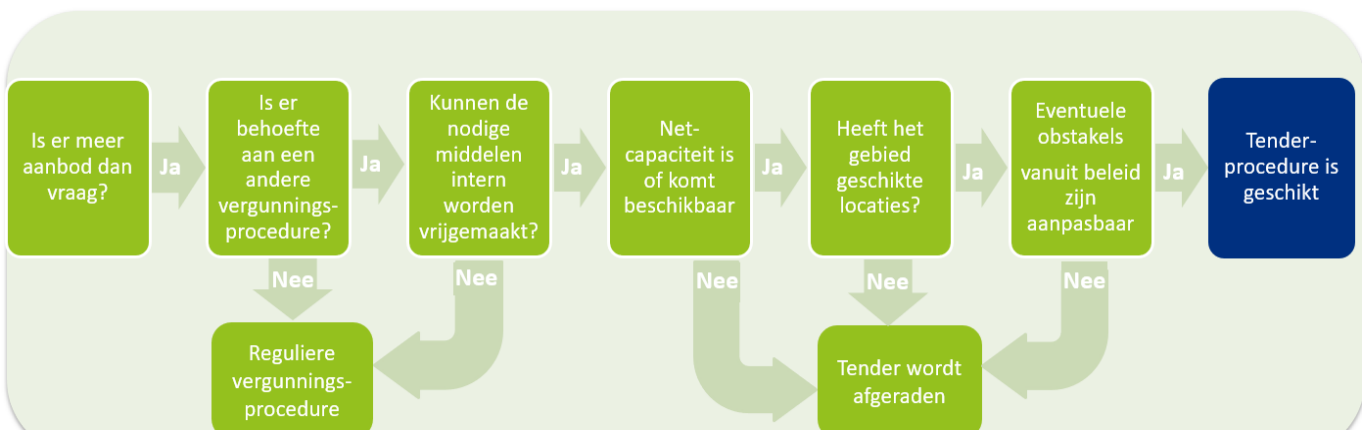
In dit hoofdstuk wordt behandeld of een tender geschikt is voor uw gemeente. Dit is stap 1 van het tenderproces. Dit hoofdstuk behandelt wat de voor- en nadelen van een maatschappelijke tender zijn.

Figuur 3 Overzicht stappen maatschappelijke tender

2.1 Activiteiten

- Breng (met collega's) in kaart of er behoefte is aan een andere vorm van vergunningsverlening. Probeer daarbij antwoord te geven op de vragen uit de beslisboom (Figuur 4).
- Het college dient een voorstel voor een maatschappelijke tender in bij de Raad. Hierin wordt onder andere het volgende in opgenomen:
 - De onderbouwing voor het gebruik maken van een maatschappelijke tender;
 - Waarom een maatschappelijk tender geschikt is voor uw gemeente;
 - Een maatschappelijke tender verleent een maximaal aantal vergunningen. Er dient daarom een legitiem ruimtelijk doel te zijn geformuleerd, bijvoorbeeld het behoudt van landbouwgrond.
 - Een onderbouwing van hoe de tender leidt tot kwaliteits- of tijds winst.

Figuur 4 Beslisboom voorselectie tenderprocedure

De beslisboom (Figuur 4) geeft een totaaloverzicht van de vragen die een gemeente dient te overwegen in de keuze voor een maatschappelijk tender. Deze afwegingen worden onder Hoofdstuk 2.2 toegelicht.

2.2 Is een tender geschikt voor mijn gemeente?

2.2.1 Is er meer aanbod dan vraag voor zon-pv projecten?

De maatschappelijke tender biedt een oplossing voor een situatie waarin de gemeente *meer* aanvragen voor zonneparkrealisaties binnenkrijgt dan dat de *doelstelling* is van de gemeente. Ofwel is er meer *aanbod* van zonnepark-initiatieven dan *vraag* vanuit de gemeente hiernaar. De maatschappelijke tender is een manier om in deze initiatieven te filteren en is ondienstig als bovengenoemde situatie niet van toepassing is. Bijvoorbeeld, de gemeente heeft 100 hectare beschikbaar voor zonnenvelden, maar de aanvragen die zij in de loop der tijd heeft ontvangen tellen circa 150 hectare. Er is een overschot aan aanbod. De maatschappelijke tender kan nu een uitkomst bieden om initiatieven te filteren.

2.2.2 Is er behoefte aan een andere vergunningsprocedure?

Dat er meer aanbod is dan vraag betekent niet automatisch dat de maatschappelijke tender de beste oplossing is. De reguliere vergunningprocedure is al een effectieve en veelzijdige methode. Bij een reguliere vergunning voor zonneparken kunnen criteria worden gesteld op het gebied van financiële participatie, ecologie, procesparticipatie en landschappelijke inpassing. De randvoorwaarden kunnen in samenspraak met de inwoners worden vastgesteld. Het grote verschil tussen een reguliere vergunning en gunning middels een tender is de mogelijkheid om initiatiefnemers met elkaar te vergelijken en te kiezen voor de beste optie. Een tender kan daarmee overzicht bieden. De verscheidene voor- en nadelen van de maatschappelijke tender worden onder Hoofdstuk 2.3 en 2.4 verder belicht.

Kernvraag voor de gemeente is of er behoefte is aan een andere vergunningsprocedure dan de huidige. Daarbij kan de gemeente zich te rade gaan welke obstakels of verbeterpunten zij tegenkomt in de reguliere vergunningsprocedure, welke mogelijk verholpen kunnen worden met een vergelijkende toets.

2.2.3 Kunnen de nodige middelen intern worden vrijgemaakt?

Het inrichten en organiseren van een maatschappelijke tenderprocedure vraagt een toereikende (interne) capaciteit. Het is belangrijk af te wegen of deze capaciteitsvraag door de gemeente kan worden beantwoord. Eveneens is het zaak te analyseren of er budget beschikbaar is voor het organiseren van de tender. Ten slotte dient de gemeente zich af te vragen of er voldoende intern draagvlak is om een actievere rol te spelen in de vergunningsprocedure.

2.2.4 Netcapaciteit komt beschikbaar

Voorafgaand aan het uitzetten van een maatschappelijke tender dient duidelijk te zijn of en hoeveel netcapaciteit er beschikbaar is/komt. De beschikbare netcapaciteit heeft namelijk invloed op de maximale aantal MW die gerealiseerd kan worden.

Neem hiervoor contact op met de lokale netbeheerder. In Hoofdstuk 3.2.1 wordt gevraagd hoeveel capaciteit aan zon de gemeente wil realiseren. Het is belangrijk dat de capaciteit die de gemeente aan zonne-energie wil realiseren niet de maximaal (toekomstig) beschikbare netcapaciteit overtreedt. Daarnaast dient de uitvraag niet hoger te zijn dan de RES-bod van de gemeente. Raadpleeg hiervoor de RES-regio voor uw gemeente.

2.2.5 Zijn er geschikte locaties?

Er moeten binnen de gemeentegrenzen gebieden zijn:

- waarvan de geschiktheid voor de realisatie van zonneprojecten is vastgesteld door de Raad, of
- die in de toekomst door de Raad kunnen worden beoordeeld op de geschiktheid van zonneprojecten.

2.2.6 Eventueel beleidsmatige belemmeringen zijn aanpasbaar

Het is mogelijk dat het bestaande beleid omtrent duurzame energie niet volstaat om een tender te kunnen organiseren, en dus aangescherpt of aangevuld dient te worden. Hierbij kan gedacht worden aan het uitsluiten van gebieden voor zonneparkrealisatie. Wanneer de Raad instemt met de organisatie van een maatschappelijke tender wordt de concept-uitgangspuntennotitie opgesteld (Hoofdstuk 3). Het is raadzaam om gedurende het aanscherpen van het zonbeleid een moratorium in te stellen voor de realisatie van zonprojecten.

2.3 Voordelen van een maatschappelijke tender

2.3.1 Kortere doorlooptijd

Door het opzetten van een transparante tender wordt de procedure gestandaardiseerd, waardoor een te gunnen locatie toegankelijker wordt voor marktpartijen. Door de transparantie waar te borgen is er een verlaging van de doorlooptijd van projecten. Dit betekent dat projecten sneller kunnen worden gerealiseerd indien de tender wordt uitgevoerd volgens de voorgeschreven stappen.

2.3.2 Voorspelbaarheid planning

Een maatschappelijke tender heeft als voordeel dat alle aanvragen voor de geselecteerde gebieden in één keer binnenkomen binnen eenzelfde periode. De gemeente weet wanneer zij aanvragen kan verwachten en voor welke gebieden. Daarnaast worden de aanvragen middels de vooraf bekendgemaakte criteria gewogen. Dit biedt structuur in het proces, en zorgt er eveneens voor dat de planning via een maatschappelijke tender beter voorspelbaar is in vergelijking tot een reguliere vergunningsprocedure.

2.3.3 Voorspelbaarheid capaciteit

Dankzij de capaciteitsplanning is voor de gemeente vooraf een inschatting bekend van de nodige capaciteit om het proces goed te waarborgen. Bij een normale procedure wordt regelmatig tijd besteed aan principeverzoeken en verkennende gesprekken. Vaak is het voor de gemeente niet inzichtelijk hoeveel tijd dit kost. Ondanks dat er bij een maatschappelijke tender waarschijnlijk meer capaciteit nodig is, is de benodigde capaciteit voorspelbaarder en kan de inzet van capaciteit beter worden gepland.

2.3.4 Kostprijsreductie

Door de marktwerking worden de risico's gedragen door de partijen die deze het beste kunnen dragen. Hierdoor vindt een verlaging in de productiekosten plaats. Dit noemt men kostprijsreductie.

2.3.5 Sturing op maatschappelijke doelen

Uiteindelijk biedt een maatschappelijk tender als voordelen dat er meer zekerheid en controle is rondom het net, meer acceptatie van hernieuwbare zonprojecten, meer participatie, en meer invloed op de uiteindelijke kwaliteit van het te ontwikkelen gebied. De maatschappelijke tender biedt de mogelijkheid om volgens de opgestelde criteria de beste optie te kiezen. Zo kan er bijvoorbeeld in de maatschappelijke criteria de koppeling zon-op-dak worden opgenomen. Het plan dat als hoogste scoort, verdient daarmee verdere planologische medewerking en de mogelijkheid tot uiteindelijke gunning (Hoofdstuk 8). In de juridische notitie wordt de mogelijkheid van het toetsen aan maatschappelijke criteria, waaronder participatie, toegelicht.

2.4 Mogelijke valkuilen van een maatschappelijke tender

2.4.1 Capaciteit

De tenderprocedure vraagt om lange termijn verantwoordelijkheid vanuit de gemeente tijdens het tenderproces. Dit betekent dat er vooraf duidelijk moet zijn of de nodige capaciteit in de gemeente kan worden vrijgemaakt om de kwaliteit van het proces te borgen.

2.4.2 Risico juridische procedures bij incorrecte inrichting

In een maatschappelijke tenderprocedure is het belangrijk dat het proces en de voorwaarden transparant zijn en dat er een gelijk speelveld voor alle initiatiefnemers wordt gecreëerd. Het afwegen tussen de verschillende initiatieven dient dan ook goed onderbouwd en toegankelijk voor derden te zijn. Bij een vergelijkende toets d.m.v. een maatschappelijke tender zullen er meer belanghebbenden zijn, en toegang hebben tot rechtsmiddelen. Normaal gesproken is het enkel toegestaan om vergunningen aan ruimtelijke eisen te toetsen. Er moet op worden toegezien dat de maatschappelijke tender geen onrechtmatige omweg is om niet-ruimtelijke eisen op te leggen. Dit proces dient goed geborgd te worden om risico's bij juridische procedures te voorkomen. Meer uitleg hierover is te vinden in hoofdstuk 2.4.2 van de juridische notitie.

2.4.3 Realiseerbaarheid winnende initiatieven

De tenderprocedure vindt over het algemeen in een vroeg stadium van de projectontwikkeling plaats. De initiatiefnemer zal nog niet alle plannen volledig uitgewerkt hebben, en mogelijk terughoudend zijn met het doen van investeringen aangezien het verkrijgen van de vergunning nog onzeker is. Het is van belang dat de gevraagde inspanning in een zekere verhouding staat tot de kans op een vergunning.

Als gevolg van het vroege ontwikkelstadium bestaat het risico dat het project ondanks het winnen van de tender niet kan worden gerealiseerd. Dit betekent dat er tijd verloren is gegaan zonder dat er een project tot realisatie komt. Dit risico is niet compleet te ondervangen. Wel kan er bijvoorbeeld in het beleid opgenomen worden dat in een dergelijk geval verder wordt gegaan met de initiatiefnemer die op de tweede plaats is gekomen.

2.4.4 Specialistische kennis

Een laatste punt om alert op te zijn is het belang van voldoende kennis bij de gemeente. Een maatschappelijke tender vraagt enerzijds om specialistische kennis van duurzame energieprojecten en anderzijds om kennis van politiek-juridische onderbouwing van het tenderproces. Het kernteam dat wordt opgericht om de tender in te

richten en te begeleiden en is te allen tijde het aanspreekpunt voor de initiatiefnemers en de mogelijke tenderwinnaar(s). Het college stelt een projectleider aan die zorgt voor de communicatie en samenwerking tussen de initiatiefnemer en de omgeving. Het opstellen van het kernteam en het aanstellen van de projectleider vindt plaats in Hoofdstuk 3. Het college zal beiden vaststellen.

2.5 Juridische noot

Het bevoegd gezag heeft de bevoegdheid om vergunningen te verlenen in het belang van **'een goede ruimtelijke ordening'**. Dit betekent dat enkel getoetst mag worden aan belangen die ruimtelijk relevant zijn. Een maatschappelijk tender geeft de mogelijkheid om projecten te vergelijken. Hierbij heeft het vaak de voorkeur om ook op niet-ruimtelijke criteria te beoordelen. Dit brengt ons in een juridisch grijs gebied. In dit proces volgen wij de opvatting dat de maatschappelijke tenderprocedure een voorportaal vormt, waarin initiatiefnemers op vrijwillige basis afspraken kunnen maken over niet-ruimtelijke onderdelen. Het is van belang dat dit vrijwillige karakter gewaarborgd wordt.

Aan het beste initiatief op basis van de maatschappelijke tender wordt **de principebereidheid voor planologische medewerking** verleend. Hiermee krijgt deze initiatiefnemer toegang tot het vergunningsproces.

Bij een maatschappelijke tender worden punten aan de initiatieven toegekend door middel van een beoordelingsmatrix. Tijdens de openstelling van de tender dient de gemeente de puntenverdeling te publiceren. Naast de publicatie van de punten dient eveneens duidelijk te zijn dat de puntenverdeling in fases wordt toegekend (zie Hoofdstuk 5.5). De fasering in een maatschappelijke tender biedt de mogelijkheid om initiatieven eerst te filteren op de ruimtelijke criteria, waarna initiatieven met voldoende punten worden geselecteerd op de maatschappelijke criteria. Initiatiefnemers die zich inschrijven op de maatschappelijke tender zijn belanghebbenden. Dit betekent dat initiatiefnemers zienswijzen kunnen indienen en in beroep kunnen gaan wanneer zij vinden dat er een onjuiste beslissing is gemaakt omtrent de tenderwinnaar(s). Het is daarom belangrijk dat de beoordeling transparant en goed onderbouwd is. Verdere uitwerking is te vinden in hoofdstuk 1 en 2 van de juridische notitie.

Met een tender worden schaarse rechten gecreëerd. Hiervoor is het van groot belang dat er aan het beginsel van gelijke kansen, het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel zijn drie belangrijke normen voor de verdeling van schaarse rechten. Aangezien er in de context van schaarse rechten altijd meer gegadigden dan vergunningen zijn, betekent een vergunning voor de één dat de ander geen vergunning krijgt. De beginselen beogen te borgen dat degene die de vergunning krijgt op de juiste, eerlijke manier gekozen wordt. Twee belangrijke aandachtspunten zijn een duidelijk beleid en duidelijke, onderbouwde beslissingen. Door het lezen van beleid moeten alle partijen weten waar ze exact aan toe zijn. Zie paragraaf 1.2 van de juridische notitie voor meer uitleg over deze beginselen.

2.6 Resultaat

- ✓ Geconstateerd is dat er meer aanbod van zonnepark-initiatieven dan vraag vanuit de gemeente hiernaar.
- ✓ De meerwaarde van de tenderprocedure ten opzichte van een reguliere vergunningsprocedure is in beeld gebracht.

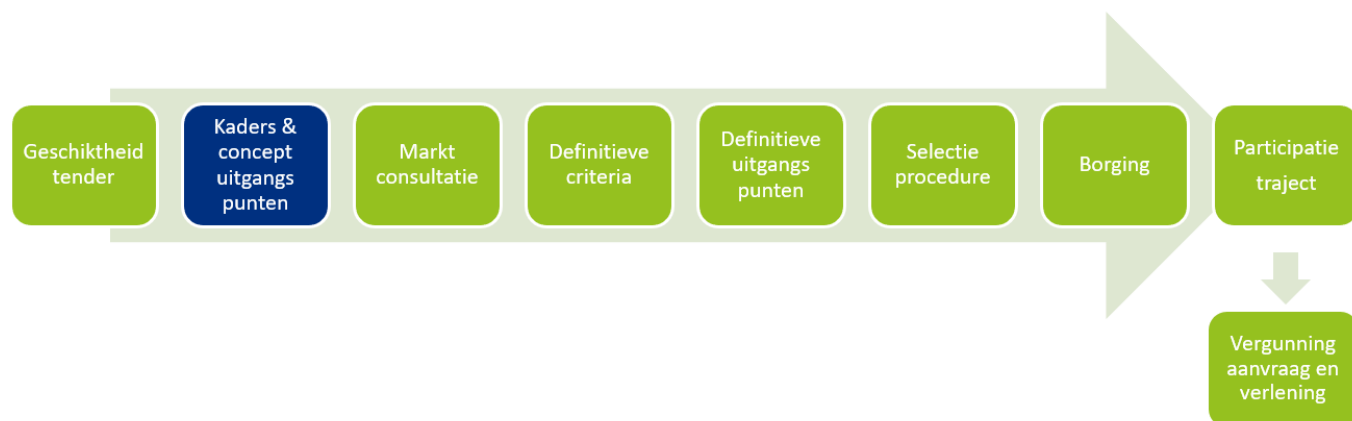
- ✓ Het is vastgesteld of er binnen de gemeente draagvlak is om een maatschappelijke tender op te zetten en de middelen hiervoor vrij te maken.
- ✓ De gemeente heeft een indicatie van de beschikbare (toekomstige) netcapaciteit.
- ✓ De gemeente heeft een indicatie van de beschikbare locaties en/of gronden die voor de maatschappelijke tender beschikbaar kunnen worden gesteld.
- ✓ Geconstateerd is dat eventuele beleidsmatige belemmeringen aanpasbaar zijn.
- ✓ Er is een voorstel voor het opzetten van een maatschappelijke tender ingediend bij de raad.

3 Kaders & concept-uitgangspuntennotitie

De concept-uitgangspuntennotitie is een schets van de randvoorwaarden en eisen van de maatschappelijke tender. Het bevat bijvoorbeeld de maximale grootte van een park en beoordelingscriteria. Hoofdstuk 2 en 3 van dit proces worden samengevoegd tot concept-uitgangspuntennotitie. Deze wordt gepresenteerd tijdens de informatiebijeenkomst in Hoofdstuk 4 'De marktconsultatie'.

In een maatschappelijke tenderprocedure worden de initiatieven met elkaar vergeleken op basis van vooraf gestelde criteria. Deze criteria worden onderverdeeld in ruimtelijke criteria (Hoofdstuk 3.3) en maatschappelijke criteria (Hoofdstuk 3.4). In een gemeente spelen verschillende belangen waar rekening mee gehouden moet worden. Het realiseren van zonneparken heeft namelijk effect op verschillende gemeentelijke afdelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan financiën, openbare ruimte en beheer, vastgoed, en het sociaal, economisch en ruimtelijk domein.

Figuur 5. Overzicht stappen maatschappelijke tender

3.1 Activiteiten

De komende deelhoofdstukken geven de handvaten om de onderstaande activiteiten juist te kunnen uitvoeren.

- Stel een kernteam samen vanuit verschillende disciplines (bijvoorbeeld duurzaamheid, financiën en ruimtelijk domein) + een projectleider die het tenderproces zal begeleiden. Het kernteam zal werken aan het opstellen van de concept-uitgangspuntennotitie.
- Overleg met het kernteam op de domeinen zoals financiën, openbare ruimte en beheer, vastgoed, en het sociaal, economisch en ruimtelijk domein wat relevante criteria zijn; Denk na over wat een zonnepark wenselijk maakt.
- Baken de tender af:
 - Ga na hoeveel capaciteit aan zon op land/zon op dak nodig is om aan de duurzame energieopwekking opgave te voldoen.
 - Definieer welke gronden en gebiedstypen onder de tender te brengen voor het realiseren van zonneprojecten.

- Bepaal welke soort projecten wel of niet binnen de scope van de tender moeten vallen, en wat de minimale ingangseisen van projecten zullen zijn.
- Bepaal de wenselijke kwaliteitsverbetering van gebieden.
- Bepaal met het kernteam welke ruimtelijke criteria mee te nemen in de concept-uitgangspuntennotitie en hoe deze te waarderen.
- Bepaal met het kernteam welke maatschappelijke criteria mee te nemen in de concept-uitgangspuntennotitie en hoe deze te waarderen.
- Hoofdstuk 5.4 voorziet vorming van een beoordelingscommissie met verschillende domeinexpertises die de tenderaanvragen op de gestelde criteria effectief kan beoordelen. Het is raadzaam om op dit punt in het proces alvast na te denken over de samenstelling van de commissie.
- Bovenstaande punten worden samengebracht tot één document, de concept-uitgangspuntennotitie.
- Eindstap: concept-uitgangspuntennotitie wordt gepresenteerd aan de Raad.

3.2 Afbakening Maatschappelijke Tender

De concept-uitgangspuntennotitie biedt de meeste meerwaarde bij een marktconsultatie als deze vergevorderd is. Tijdens de marktconsultatie wordt de haalbaarheid van de kaders en criteria die in dit hoofdstuk door de gemeente gesteld worden, getoetst. De definitieve uitgangspuntennotitie wordt vastgesteld in Hoofdstuk 5 met daarin de beoordelingsmatrix. De definitieve uitgangspuntennotitie dient overeen te komen met de beleidskaders voor duurzame energie. De onderstaande onderdelen komen als basis terug in de maatschappelijke tender. Deze onderdelen fungeren als afbakening voor alle initiatieven. Het is raadzaam gedurende het aanscherpen van het beleid omtrent duurzame energie een moratorium in te stellen voor zonneparken.

De gemeente kan zelf bepalen of de tender enkel geldt voor parken van een bepaalde grootte. De gemeente kan ook bepalen dat initiatieven enkel in aanmerking komen voor vergunningsverlening op het moment dat zij meedoen aan de tender. Op deze manier kunnen initiatiefnemers niet deelnemen aan de vergunningsverlening wanneer zij het tenderproces niet hebben doorlopen. Op deze manier wordt er controle gehouden op de beoogde criteria en eisen die de gemeente graag gerealiseerd ziet.

3.2.1 Minimale en maximale capaciteit zonnepark(en)

Het doel van deze stap is inzichtelijk te hebben hoeveel ha of MW de gemeente aan zon wil realiseren. Gegeven dat er een geplande opgave voor duurzame opwek is binnen de gemeente, dan is de vraag hoeveel hiervan door zonne-energie is in te vullen. Systemstudies of potentieonderzoeken kunnen helpen bij het uitrekenen hiervan, met als resultaat duidelijkheid op hoeveel capaciteit aan zon op land nog binnen de gemeente nodig is. Dit is de indicatie en beantwoordt daarmee de eerste activiteit.

Bijvoorbeeld, op één hectare passen circa 3000 panelen, uitgaand van de gebruikelijke en economisch optimale opstelling. Per jaar levert dit 820.000 kWh ofwel 820 MWh aan elektriciteit op (Nederlandse zon). Van deze opgewekte stroom kunnen jaarlijks circa 300 huishoudens worden voorzien.

De maximale capaciteit is daarnaast afhankelijk van het net. Zoals in Hoofdstuk 2 is toegelicht is het belangrijk om contact op te nemen met Enexis om zo de (toekomstige) maximale netcapaciteit in kaart te brengen. Netbeheerders

houden rekening met het RES-bod waardoor het belangrijk is om afstemming te zoeken, wanneer het RES-bod overschreden wordt.

3.2.2 Geschikte gronden vaststellen

Het doel van deze stap is om de geschikte gronden voor de tender in kaart te brengen. In deze stap wordt het eveneens duidelijk hoeveel vergunningen worden vergeven. De locatie(s) voor de tender worden daarmee afgebakend. Definieer de zoekgebieden scherp en omschrijf de beperkingen of aanvullende (compensatie)eisen die voor gebieden gelden. Hiervoor kan het document "[de Energielandschappen Overijssel](#)" ondersteuning bieden. Het gebied (of gebieden) die voor de tender worden aangewezen worden door middel van een Raadsbesluit vastgesteld.

In deze stap wordt dus ook bepaald hoeveel vergunningen de gemeente zal vergeven.

Het is belangrijk dat wanneer het gebied aangewezen is of wanneer de gemeente een aantal gebieden op het oog heeft, de betreffende omwonenden worden uitgenodigd voor een informatieavond over de plannen, de invloed die de bewoner kan hebben in een project, en het vervolgproces. Enerzijds kan er voor worden gekozen om de informatieavond voor inwoners tegelijkertijd te doen met de marktconsultatie, zodat alle partijen op hetzelfde moment worden ingelicht. De gemeente kan er ook voor kiezen om omwonenden voor een aparte informatieavond uit te nodigen. Deze optie zorgt ervoor dat er ruimte wordt gegeven aan omwonenden om vragen te stellen, zorgen te uiten en mee te denken.

De gronden in een tender kunnen op vier verschillende manieren worden aangewezen:

- *Alleen uitsluitingsgebieden waar geen zonnepark gerealiseerd mag worden;*
Wanneer er slechts uitsluitingsgebieden worden opgesteld is de initiatiefnemer vrij om gebieden buiten deze randvoorwaarde om te selecteren. Er wordt een voorkeursroute voor de geselecteerde gebieden gegeven conform de Zonneladder ([Kwaliteitsimpuls Zonnevelden](#)). De voorkeursroute, ofwel Zonneladder, is opgesteld vanuit het Rijk en is ingepast in de RES. De Zonneladder dient te worden gehanteerd bij het realiseren van nieuwe zonneparken.
Het voordeel van uitsluitingsgebieden is dat er minder gemeentelijke capaciteit wordt gevraagd voor het selecteren van geschikte gebieden. Een nadeel van deze manier is dat minder goed gestuurd kan worden op specifieke voorkeursgebieden waar de gemeente zonneparken zou willen realiseren. Het niet volgen van de voorkeursroute uit de Zonneladder is in dit geval de enige manier waarop een initiatief lager beoordeeld kan worden. De gemeente dient duidelijk te hebben hoeveel vergunningen zij mogelijk willen vergeven. De tender kan bijvoorbeeld worden uitgezet met het doel één initiatief te vergunnen, maar het is ook mogelijk om bijvoorbeeld twee initiatieven te vergunnen. Bij de bekendmaking van de maatschappelijke tender dient het mogelijk aantal te vergeven vergunningen duidelijk te zijn voor de initiatiefnemers. Zie paragraaf 1.2 van de juridische notitie voor meer informatie over het belang van transparantie.
Als bijvoorbeeld het niet uitvoeren van trede 1 en 2 onvoldoende is verantwoord, dan zullen agrarische gronden (trede 3) geen medewerking verkrijgen vanuit de Omgevingsverordening.

- *Eén tender of zonnepark per gebiedstype uitzetten waarbij de gemeente de te tenderen gebiedstypen selecteert;*

De tweede mogelijkheid is op twee manieren uit te voeren.

De eerste manier is om binnen één tender meerdere gebiedstypen vrij te geven en per gebied één tenderwinnaar aan te wijzen. Hierdoor zijn er uiteindelijk meerdere tenderwinnaars binnen één tenderprocedure. De gemeente vergeeft dus mogelijk meerdere vergunningen omdat er per gebiedstype één winnaar wordt gekozen die kans maakt op een vergunning.

De tweede manier is dat er één tender per specifiek gebiedstype wordt georganiseerd, waardoor er per tender wél één winnaar geselecteerd wordt. Deze manier resulteert in het mogelijk vergeven van één vergunning. Door de tender per gebiedstype in te richten, heeft de gemeente meer invloed in waar de zonneparken gerealiseerd worden. Voorbeelden van gebiedstypen in Overijssel zijn onder andere maten- en flierenlandschap, essenlandschap, kampenlandschap, kraggenlandschap, of klei- en ontginningslandschap. Een ander voordeel van een tender per gebiedstype organiseren is het evenredig verdelen van zonneparken over landschapstypes. De gemeente dient zich af te vragen of zij meerdere tenders tegelijkertijd wil uitzetten, of dat er op een later moment een tweede tender voor het tweede landschapstype wordt uitgezet. Twee procedures geeft de gemeente de mogelijkheid om van de eerste procedure te leren en het proces te stroomlijnen. Dit is ook afhankelijk van de interesse vanuit de markt. De tender heeft natuurlijk alleen zin als er meer vraag dan aanbod van vergunningen is.

- *Een combinatie van uitsluitingsgebieden en gebiedstypen met het te realiseren ha/MW per gebiedstype;*
Er kan ook een combinatie worden gemaakt waarbij het maximaal te realiseren ha/MW vaststaat en er verschillende gebiedstypen zijn aangewezen waar een initiatiefnemer zich op kan inschrijven. Deze aanpak heeft een vrijere locatiekeuze voor de initiatiefnemer dan de tweede mogelijkheid. Ook hier geldt dat vooraf duidelijk dient te zijn hoeveel vergunningen er mogelijk worden vergeven.
- *Eén gebied aanwijzen om te tenderen;*
Als laatste optie is het mogelijk om één gebied aan te bieden voor de tender met bijbehorende ha/MW.

Voor alle vier manieren is het belangrijk dat de geselecteerde gebieden niet in conflict zijn met de omgevingsvisie of natuurwetgeving. De kwaliteiten en kenmerken van de landschappen in Overijssel zijn beschreven in de Catalogus gebiedskenmerken van de Omgevingsvisie Overijssel. In de handreiking [Energielandschappen Overijssel](#) is uitsluitel gegeven over welke gebieden geschikt zijn, en hoe zonneparken zich het beste ruimtelijk manifesteren binnen de verschillende gebieden (Hoofdstuk 5).

In deze stap is het ook raadzaam aandacht te besteden aan grondeigenaren en hoe de grondposities zijn verdeeld. Een grondeigenaar kan mede-initiatiefnemer worden, maar dit is niet verplicht. Het is belangrijk dat het aan te wijzen gebied groot genoeg is zodat verschillende grondeigenaren in aanmerking komen. Het is dus niet raadzaam om locaties op kavelniveau aan te wijzen. Initiatiefnemers dienen van tevoren duidelijkheid te hebben over de afspraken met de grondeigenaren in het gebied. Dit is opgenomen in de indieningsvereisten (zie hoofdstuk 5.3).

3.2.3 Minimale ingangseisen tender

Het doel van deze stap is om de eisen van de tender duidelijk te hebben. Het kan wenselijk zijn om bepaalde soorten initiatieven juist buiten de scope van de tender te laten vallen. Dit geldt voor initiatieven waarbij het wenselijk is om de realisatie van zonneparken zo veel mogelijk te faciliteren. Bijvoorbeeld een zonnepark wat ten behoeve van

het eigen gebruik van een fabriek ernaast is, of zonneparken gelegen naast hoeken van de snelweg. Door deze initiatieven uit te sluiten, hoeven de initiatiefnemers niet het tenderproces door te lopen om tot een vergunning te komen. Het is ook mogelijk om initiatieven uit te sluiten op basis van een maximaal aantal hectare per zonnepark of een minimale percentage van het zonnepark ten behoeve van eigen (gelijktijdig) gebruik.

3.2.4 Kwaliteitsverbetering gebied

Het doel van deze stap is om te definiëren hoe de gemeente kwaliteitsverbetering in het gebied graag ziet. Het is belangrijk daarin onderscheid te maken tussen de bruto en netto gerealiseerde oppervlakte van het initiatief om de kwaliteitsverbetering van het betreffende gebied te waarborgen. Voor een initiatief met een schaalgrootte van 10 hectare netto aan zonnepanelen kan er een bruto oppervlakte kwaliteitsverbetering van het gebied van 20-25% worden voorgesteld. Dit betekent dat het totale gebied dus groter is dan 10 hectare om aan de eisen van de kwaliteitsverbetering te voldoen. De gemeente dient zich bewust te zijn van de gevraagde grootte van het zonnepark en of hier de beoogde kwaliteitsverbetering in opgenomen is. De gewenste kwaliteitsverbetering kan verder worden ingevuld door hoe de ruimtelijke criteria worden gedefinieerd. Deze ruimtelijke criteria worden door de gemeente gesteld en zullen worden besproken in hoofdstuk 3.3 en hoofdstuk 5. De [Kwaliteitsimpuls Zonnevelden](#) beschrijft streefbeelden voor het compenseren van effecten op de ecologie en het landschap op pagina 41. De kosten voor het compenseren van het natuurgebied zijn voor de initiatiefnemer. Dit dient allemaal te zijn vastgelegd in het beleid geldend voor (onder andere) de maatschappelijke tender.

3.3 Ruimtelijke criteria

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) dienen het belang van 'een goede ruimtelijke ordening'. In een vergunningsprocedure toetst de gemeente daarom aan belangen die ruimtelijk relevant zijn. Hieronder staan een aantal van dergelijke ruimtelijk relevante belangen.

3.3.1 Landschappelijke Inpassing

In deze stap schets de gemeente haar criteria voor de ruimtelijke inpassing. Verplicht is dat bestemmingsplannen voorzien in de ontwikkeling van zonnevelden waar de maatschappelijke meerwaarde én de landschappelijke en ecologische en cultuurhistorische waarde van het gebied is gecompenseerd. De gemeente stelt criteria op basis van gebiedskenmerken die voor de initiatiefnemer leidend zijn in het ontwerp van het zonneveld. Voor de inpasbaarheid van het veldontwerp dient de gemeente criteria op te stellen op basis van de schaalgrootte en de bijdrage aan gebiedsspecifieke kenmerken, rekening houdend met bodemkwaliteit, waterkwaliteit, meervoudig ruimtegebruik, belevingskwaliteit en de recyclebaarheid van de pv-installaties.

De [Kwaliteitsimpuls Zonnevelden](#) stelt dat ruimtelijke inpassing doorwerkt in drie niveaus: het zonneveld zelf (objectniveau), het landschapsniveau en de directe omgeving. Deze schaalniveaus en bijhorende criteria moeten in de uitgangspuntennotitie duidelijk zijn om dit te kunnen vragen van de initiatiefnemers. De Kwaliteitsimpuls dient als hulpmiddel bij het ontwerp en de afweging van een passend ontwerp.

3.3.2 Bodemkwaliteit

In deze stap stelt de gemeente hoe de bodemkwaliteit bij voorkeur behouden dient te worden. Om de bodemkwaliteit te behouden is de 1/3-2/3 referentie vanuit de Kwaliteitsimpuls maatgevend.

3.3.3 Exploitatiefase

In deze stap stelt de gemeente haar criteria omtrent de exploitatiefase. Doordat de opstellingen van zonne-energie een tijdelijk karakter hebben, namelijk 25 jaar, is de opstelling uitsluitend mogelijk met de toepassing van een omgevingsvergunning inhoudende afwijking van het bestemmingsplan. Aan een dergelijke vergunning kan een termijn worden verbonden en de voorwaarde dat na afloop van de termijn de situatie van voor de vergunningverlening wordt hersteld. Na 25 jaar dient de initiatiefnemer het veld te ruimen. Het is daarom belangrijk om vast te leggen wat er gebeurt met de gerealiseerde meerwaarde (groene en blauwe elementen), waarbij het gewenst is dat de gerealiseerde elementen gehandhaafd worden.

3.3.4 Innovatief multifunctioneel ruimtegebruik

De gemeente kan het opnemen van multifunctioneel ruimtegebruik dus opnemen als criteria. Het begrip 'multifunctionele zonneparken' houdt in dat het ruimtegebruik van zonneparken bijvoorbeeld wordt gecombineerd met andere functies, zoals bijvoorbeeld landbouw, biodiversiteit of recreatie. Concrete voorbeelden van dergelijke innovaties zijn solar carports (een voorbeeld van innovatieve zon op dak realisatie) of kwekerijen met overkoepelende zonnevelden. Het realiseren van een multifunctioneel zonneveld biedt kansen, maar kent ook de nodige uitdagingen doordat er meer kennis en ervaring nodig is. Bijvoorbeeld, voor een kwekerij is er kennis nodig over de licht- en schaduwverhoudingen die nodig zijn voor de groei van planten. Voor de ontwikkeling van innovatieve zonprojecten kunnen subsidies worden aangevraagd door de initiatiefnemer zoals bijvoorbeeld de Demonstratie Energie- en Klimaatinnovatie (DEI+). De combinatie van zonnevelden en het telen van bepaalde gewassen kan potentieel weerstand wegnemen bij pachtende boeren omdat de velden nog deels beschikbaar blijven voor bepaalde gewasenteelt⁴. Multifunctioneel ruimtegebruik kan maatschappelijk draagvlak vergroten.

3.4 Maatschappelijke criteria

De hieronder genoemde maatschappelijke criteria worden niet gezien als ruimtelijk relevant, omdat ze niet direct het belang van 'een goede ruimtelijke ordening' dienen. Het ingewonnen advies van DBE advocaten luidt dat de gemeente in het voorportaal van de maatschappelijke tender vrij is om te toetsen aan niet-ruimtelijke criteria gezien de initiatiefnemer vrijwillig een bod doet. Het is belangrijk om het vrijwillige karakter van afspraken over maatschappelijke criteria te waarborgen.

3.4.1 Maatschappelijke meerwaarde

In deze stap formuleert de gemeente hoe zij maatschappelijke meerwaarde graag gecreëerd ziet. Van initiatiefnemers wordt vanuit de Omgevingswet en de Omgevingsverordening Overijssel verwacht dat zij afspraken maken met omwonenden en, waar nodig, de gemeente omtrent maatschappelijke opgaven en doelen.

3.4.2 Koppeling zon-op-dak

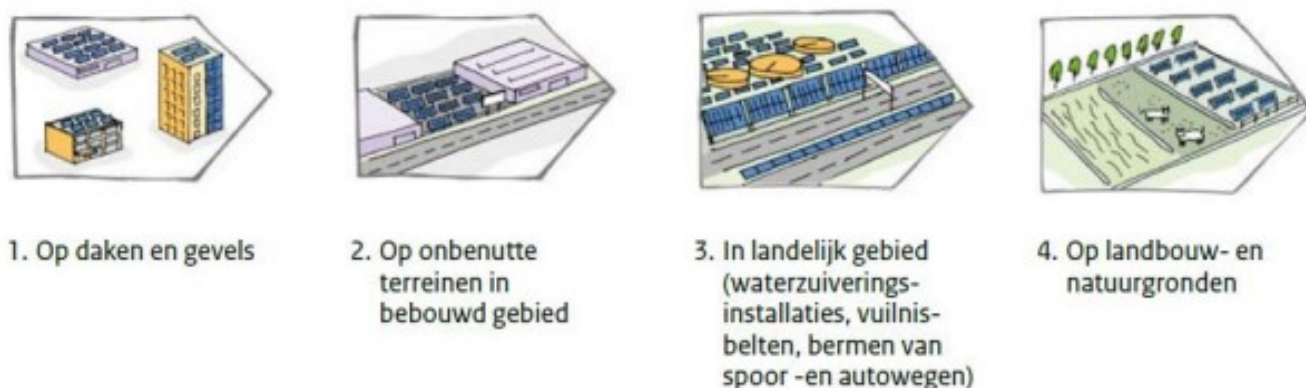
In deze stap stelt de gemeente haar criteria voor de koppeling zon op dak. In de nationale omgevingsvisie (NOVI) is een voorkeursvolgorde voor zon op daken vastgesteld, met een voorkeur voor zonnepanelen (PV, fotovoltaïsche) op daken. Hieronder vallen alle vormen van dubbel ruimtegebruik: zon-op-dak worden parkeerplaatsen,

⁴ [Ruimtegebruik combineren in multifunctionele zonneparken by Energie Samen - Issuu](#)

geluidsschermen, waterbassins, stortplaatsen, zon op water, zon op asfalt (fietspaden en vluchtstroken) en gevels verstaan. Daken van bebouwde gebieden vallen hier ook onder (woningen, agrarische gebouwen, bedrijven).

Volgens de Zonneladder is het wenselijk om zon-op-dak initiatieven boven andere zonne-energie initiatieven (zoals veldopstellingen) te prioriteren. De voorkeursvolgorde is opgesteld om te voorkomen dat natuur- en landbouwgrond onnodig wordt gebruikt voor zonneprojecten. Bij het gebruikmaken van landelijk gebied is innovatief multifunctioneel landgebruik opkomend (zie Hoofdstuk 3.3.4 **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). De voorkeursvolgorde is zelfbindend voor het Rijk, maar werkt niet juridisch bindend door naar gemeenten⁵. Wel is er een beleidsmatige doorwerking, wat betekent dat de gemeente goed moet kunnen onderbouwen waarom wordt afgeweken van de voorkeursvolgorde. De provincie Overijssel heeft een eigen zonneladder (zie [Kwaliteitsimpuls Zonnevelden](#)) opgesteld die via de provinciale verordening juridisch wel doorwerkt naar de plannen en ruimtelijke besluiten van de gemeente. Hierdoor geldt de Zonneladder uit de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden van de provincie als leidend voor gemeenten. De voorkeursvolgorde is als volgt:

Figuur 6. Voorkeursvolgorde zon-pv (bron: [regionale-energiestrategie.nl](#))

De beschikbare daken zijn door de provincie Overijssel in kaart gebracht. Raadpleeg daarvoor [Dashboard Zon op Dak 2.0 \(potentie\) \(arcgis.com\)](#). In de RES 2.0 wordt de koppeling zon-op-dak mee gewogen wanneer een project meer dan 15 kWp vermogen realiseert (>50 panelen). Zon op dak kan worden opgenomen als gewenste maatschappelijke criteria voor de maatschappelijke tender. De initiatiefnemer kan het opnemen in haar aanbod om zo punten te winnen op het betreffende onderdeel.

Zon op dak kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden als bijproduct van zon op veld. De gemeente kan dan zon op dak opnemen als (bonus)punten in de beoordelingsmatrix. De gemeente dient vooraf duidelijk te stellen hoeveel punten er kunnen worden verdiend en hoe de verdeling van de punten in die categorie zal zijn. De initiatiefnemer kan bijvoorbeeld 10 punten verdienen als zij voor een gereduceerde prijs zonnepanelen aanbieden aan de lokale bevolking. Of, de initiatiefnemer kan 15 punten verdienen wanneer zij via de opgestelde omgevingsfonds gelden beschikbaar stellen om zonnepanelen te financieren voor de lokale omgeving. Dit is slechts een voorbeeld voor de lokale omgeving.

⁵ [handlerdownloadfiles.ashx \(regionale-energiestrategie.nl\)](#), p. 4

Er kan bijvoorbeeld ook worden gedacht aan het realiseren van een zonnecarport. Zon op dak is een maatschappelijk criterium, aangezien het aanbrengen van panelen ergens anders geen ruimtelijk effect op het beoogde zonnepark zelf heeft. De initiatiefnemer kan er dus vrijwillig voor kiezen om zon op dak wel of niet in het aanbod op te nemen. Dit brengt wel het risico van een lagere score bij beoordeling van het initiatief met zich mee. Anderzijds loopt de gemeente het risico dat geen enkele initiatiefnemer zon op dak in het aanbod opneemt. Aangezien zon op dak geen ruimtelijk relevant belang voor het project van het zonnepark is, is het niet opnemen van zon op dak in het aanbod geen geldige reden om het initiatief af te wijzen.

De gemeente dient zich vooraf af te vragen hoe zij zon op dak gerealiseerd zouden zien, of dat zij de initiatiefnemers hierin vrij laten. De initiatiefnemer vrijlaten in hoe en of zij zon op dak realiseren geeft meer mogelijkheden voor innovatieve ideeën.

3.4.3 Procesparticipatie

In deze stap formuleert de gemeente hoe zij procesparticipatie idealiter laten realiseren door de initiatiefnemer. Procesparticipatie richt zich op hoe de initiatiefnemer de omgeving inhoudelijk beoogt te betrekken bij het initiatief. Een initiatiefnemer dient een plan in over hoe ze de omgeving gaan betrekken in het proces. Financiële participatie kan onderdeel zijn van procesparticipatie. De initiatiefnemer kan bijvoorbeeld beogen een bewonersplatform op te richten voor vragen vanuit de omgeving. De gemeente kan ook een onafhankelijk adviseur toewijzen om bewoners op gelijk kennisniveau te brengen met de professionele partijen. De kosten hiervan kan de gemeente bij de initiatiefnemer verhalen.⁶

3.4.4 Het participatietraject

Een gemeente kan een initiatiefnemer alleen aanspreken op participatie als dit onderdeel is van het beleid. Zo kan een gemeente een inspanningsverplichting opnemen waarbij inwoners geïnformeerd dienen te worden om draagvlak te vergroten. Een resultaatverplichting op het gebied van participatie is geen ruimtelijk relevant criterium, hier kunnen hoogstens op vrijwillige basis afspraken over gemaakt worden. In het beleid kan het doorlopen van een participatietraject of maatwerktraject verplicht worden gesteld. In dit traject kan de gemeente met de winnende initiatiefnemer de participatieprocedure verder vorm geven.

3.4.5 Financiële Participatie en Lokaal Eigendom

In deze stap stelt de gemeente een puntensysteem op gericht op hoe zij financiële participatie en lokaal eigendom graag gerealiseerd zouden zien in het plan van de initiatiefnemer. De afspraken omtrent de financiële participatie worden vastgelegd in een participatieplan bij de indiening van de tender. Onderdelen die daarin terug komen zijn (1) het aantonen van de opties voor ten minste 50% lokaal eigendom, en hoe een initiatiefnemer acht te investeren in de lokale omgeving. Lokaal eigendom houdt in dat bewoners en/of bedrijven uit de lokale gemeenschap (mede)eigenaar zijn van een zonneveld. Via lokaal eigendom kan de lokale omgeving zeggenschap krijgen binnen het zonnepark en de ontwikkeling daarvan. Vanuit het Klimaatakkoord is er een streven voor 50% lokaal eigendom. Dit kan in een breder draagvlak voor het realiseren van duurzame energie resulteren.

⁶ Zonneladder Provincie Overijssel (2020), p.55

Dit kan worden geregeld als collectief eigendom onder een coöperatie of andere rechtsvorm. De RES beschrijft de geldende definitie voor lokaal eigendom voor uw gemeente⁷. Binnen het realiseren van lokaal eigendom zijn verschillende varianten mogelijk. Raadpleeg hiervoor eveneens de RES. Het lokale eigendom, ingebakken in de procesparticipatie, kan het draagvlak vergroten. Lokaal eigendom realiseren kent de volgende mogelijkheden:

- *Mede-eigenaarschap*: omwonenden worden mede-eigenaar via een vereniging of coöperatie. Dit betekent ook zeggenschap over het zonnepark en de besteding van de baten. Mede-eigenaarschap betekent ook dat men zelf investeert. Hier zijn risico's aan gebonden.
- *Financiële deelneming*: omwonenden nemen een risicodragend deel (aandelen, obligaties, certificaten). Het lokaal eigenaarschap kan op een collectieve manier georganiseerd worden om het zo toegankelijk te maken voor iedereen. Bewoners en bedrijven kunnen meebeslissen, participeren en mede-eigenaar worden.
- *Omgevingsfonds*: een deel van de opbrengsten wordt geïnvesteerd in lokaal maatschappelijke doelen, zoals bijvoorbeeld een sportclub.
- *Omwonendenregeling*: direct omwonenden ontvangen voordeel (bijvoorbeeld gratis zonnepanelen verstrekken of middels een fonds de eigen woningen verduurzamen.).

De gemeente mag financiële participatie, bijvoorbeeld in de vorm van minimaal 50% lokaal eigendom of een omgevingsfonds, niet als voorwaarde verbinden in haar vergunningverlening. Uit het specialiteitsbeginsel volgt dat een bevoegdheid slechts mag worden uitgeoefend in het kader van de bevoegdheid verlenende wet en de daarin beschermde belangen.⁸ Onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is dat belang **'een goede ruimtelijke ordening'**. Dit betekent dat de gemeente enkel mag toetsen aan belangen die ruimtelijk relevant zijn. Een resultaat op het gebied van financiële participatie mag dus niet als eis voor planologische medewerking worden gesteld.⁹ Een dergelijke overeenkomst is niet afdwingbaar, en er is een risico dat de overeenkomst nietig verklaard wordt.¹⁰ Onder de Wro valt de [provinciale handreiking kwaliteitsimpuls voor zonnelvelden](#). Deze handreiking beschrijft de hoofdlijnen van het beleid. De Zonneladder is hier een onderdeel van.

De financiële afdracht dient ter compensatie voor de ruimtelijke ontwikkeling (Zie artikel 6.24 lid 1 onder a Wet ruimtelijke ordening (Wro)). Wanneer de initiatiefnemer weigert vrijwillig een financiële afdracht te doen kan de gemeente planologische medewerking weigeren als dit niet bijdraagt aan een goede ruimtelijke ordening.

De gemeente en de initiatiefnemer kunnen wel op vrijwillige basis een privaatrechtelijke overeenkomst afsluiten waarin afspraken rondom financiële participatie worden gemaakt. Hiermee kan ook aangehaakt worden bij de gedragscode zon op land die de initiatiefnemer mogelijk al heeft onderschreven. Dit wordt besproken in hoofdstuk 8 'Borging'.

⁷ [RES 1.0 - Regionale Energiestrategie West-Overijssel \(reswestoverijssel.nl\)](#)
[Regionale Energiestrategie Twente | Samen de stap maken](#)

⁸ 3:4 algemene wet bestuursrecht.

⁹ [AB 2019/111: Schaarse rechten in het omgevingsrecht. Geen toekenning van exclusief recht indien ruimtelijk plan geen beperking tot één gegadigde be... | Navigator](#)

¹⁰ Dit volgt onder andere uit het arrest Alkemade/Hornkamp. Oplegger & factsheet bevoegdheden overheden bij procesparticipatie en financiële participatie, p.14

3.5 Juridische noot

Door het vaststellen van het beleid worden de scope van de tender en alle criteria vastgelegd. Als het proces eenmaal begonnen is kan hier niet meer zomaar van afgeweken worden. Om die reden is het belangrijk dat de kaders duidelijk zijn. Beleid bevat o.a.: ruimtelijke onderbouwing van de keuze voor een tender, locatiebeleid, participatiebeleid, wijze van beoordeling van de tender aanbiedingen en de procedure stappen. Er wordt geadviseerd om in een participatietraject of maatwerkprocedure verplicht te stellen, en deze te doorlopen met het beste initiatief. Op deze manier is er ruimte om dat initiatief gezamenlijk verder te ontwikkelen en is er een ruimtelijke reden om vergunningaanvragen die niet hebben meegedaan met de tenderprocedure te weigeren. Zie hoofdstuk 1 van de juridische notitie voor een uitgebreidere uitleg hierover.

Tijdens een tenderprocedure kunnen initiatieven in elk geval vergeleken worden op basis van ruimtelijke criteria. De mogelijkheden voor vergelijking op basis van niet-ruimtelijke criteria zijn nog niet compleet uitgekristalliseerd in de jurisprudentie. In deze blauwdruk hangen wij de theorie aan dat dit in geval van schaarste mag. Zie hoofdstuk 2 van de juridische notitie voor meer informatie hierover.

3.6 Resultaat

- ✓ Kernteam + projectleider zijn aangewezen.
- ✓ Er is nagedacht over de aspecten die realisatie van een zonnepark wenselijk maken.
- ✓ De tenderafbakening is gedefinieerd:
 - Benodigde zon-capaciteit om te voldoen aan de duurzame energieopwekking opgave is bekend.
 - De te tenderen gronden en gebiedstypen zijn gedefinieerd.
 - De minimale ingangseisen van projecten zijn bepaald.
 - Eisen voor kwaliteitsverbetering zijn bepaald.
- ✓ De ruimtelijke criteria voor de concept-uitgangspuntennotitie zijn ingevuld.
- ✓ De maatschappelijke criteria voor de concept-uitgangspuntennotitie zijn ingevuld.
- ✓ De concept-uitgangspuntennotitie is opgesteld: intern is duidelijk wat wenselijk en haalbaar is. De concept-uitgangspuntennotitie zal worden gebruikt in hoofdstuk 4 als basis voor de marktconsultatie.
- ✓ De concept-uitgangspuntennotitie is gepresenteerd aan de Raad.*

*De gemeente is vrij te bepalen of de concept-uitgangspuntennotitie zal worden gepresenteerd aan de Raad.

4 Marktconsultatie

Een maatschappelijke tender biedt de mogelijkheid om initiatieven te selecteren die de beste prijs-kwaliteitsverhouding bieden voor uw gemeente. De marktconsultatie is een instrument om de gestelde voorwaarden van de gemeente te toetsen bij initiatiefnemers op het gebied van haalbaarheid. Bij de marktconsultatie is het gebruikelijk om één of meer informatiebijeenkomsten te organiseren. De informatiebijeenkomst dient als eerste kennismaking met potentiële initiatiefnemers. Het doel is verwachtingen scheppen over het beleid van de gemeente en tegelijk input ophalen vanuit de markt. Na de informatiebijeenkomst zal de concept-uitgangspuntennotitie worden aangescherpt en geconcretiseerd.

Figuur 7. Overzicht stappen maatschappelijke tender

4.1 Activiteiten

- Inventariseer: Welke informatie zou je tijdens een marktconsultatie kunnen ophalen? De gemeente zou bijvoorbeeld kunnen inventariseren welke kansen en risico's initiatiefnemers zien omtrent de koppeling zon op dak.
- Inventariseer de partijen die voor de marktconsultatie moeten worden uitgenodigd.
- Bepaal een vorm voor de informatiebijeenkomst(en): Hoe te zorgen dat informatie op een voor de doelgroepen duidelijke manier kan worden gepresenteerd, en dat iedere partij aan het woord kan komen?
- Maak een globaal overzicht van de tijdplanning waaraan initiatiefnemers moeten voldoen.
- Stel vast waar de tender wordt gepubliceerd.
- Stel één contactpersoon aan voor initiatiefnemers met vragen over de maatschappelijke tender. Het is een mogelijkheid om de projectleider hiervoor verantwoordelijk te stellen. Het is ook mogelijk om de verantwoordelijkheid te leggen bij een vaste communicatie adviseur (intern of extern).
- Organiseer de informatiebijeenkomst voor tenderproces zon waarbij alle belanghebbenden actief betrokken worden.
- Creëer een webpagina waarop omwonenden vragen kunnen stellen en waar zij op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen van het tenderproces.

4.2 Wat is er nodig voor een goede marktconsultatie?

4.2.1 Te consulteren partijen

Een marktconsultatie kan worden gedaan door middel van een informatiebijeenkomst voor belanghebbenden. Goede partners om mee in overleg te treden zijn bijvoorbeeld:

- Ontwikkelaars
- Grondeigenaren als burger -/ ondernemersinitiatieven
- Lokale energie coöperaties
- Omwonenden

Het is belangrijk omwonenden goed te informeren, al bij de marktconsultatie, dat er een mogelijkheid is dat een gebied in hun woonomgeving gebruikt zal worden voor de ontwikkeling van een zonnepark. Het tijdig informeren van bewoners kan helpen frustraties van bewoners weg te nemen. Het is belangrijk om het kennisniveau van omwonenden te vergroten door informatie te delen over wat er gaat gebeuren, wat er mogelijk is, hoe het proces zal gaan, en waarom het bijvoorbeeld belangrijk is dat er een zonnepark gerealiseerd wordt. Ook kunnen bewoners al vroeg geïnformeerd worden over welke kansen er voor de omgeving liggen en hoe de gemeente bijvoorbeeld minimaal 50% lokaal eigenaarschap hoopt te bewerkstelligen. Wensen van bewoners kunnen eventueel worden meegenomen in de criteria. De gemeente dient zich te realiseren dat een bod niet kan worden afgewezen op basis van draagvlak omdat dit geen ruimtelijk criteria is.

4.2.2 Transparantie

Een marktconsultatie moet te allen tijde transparant, open en eerlijk zijn. Eventuele vragen en antwoorden van de bijeenkomst dienen openbaar gemaakt te worden (eventueel geanonimiseerd). De informatiebijeenkomst is opgenomen in de (Europese) aanbestedingswet waarbij initiatiefnemers de kans moeten krijgen vragen te stellen en onduidelijkheden op te helderen.

4.2.3 Uitkomst

De marktconsultatie is een cruciale stap in het tenderproces: met deze stap ontstaat er een beter beeld bij de hoeveelheid geïnteresseerde initiatiefnemers. Als dit er meerdere zijn, dan kan 'schaarste' worden gecreëerd. Schaarste creëert men wanneer er meer aanbieders in aanmerking komen op basis van de ruimtelijke criteria dan dat er vergunningen te vergeven zijn. In dat geval mag de gemeente aanvullend met maatschappelijke criteria een selectie maken middels een vooraf bekendgemaakt puntensysteem, met de mogelijkheid om partijen uit te nodigen voor het definitieve gunningsproces.

Wanneer er sprake is van meer aanbod dan vraag wordt er geen schaarste gecreëerd. In deze situatie is het aan te raden over te gaan op een reguliere vergunningsprocedure, omdat er via de tender geen (kosten)voordelen kunnen worden behaald. Dit kan bijvoorbeeld ook wanneer uit de marktconsultatie naar voren is gekomen dat er slechts één partij is die interesse heeft in één gebiedstype.

Het niet uitvoeren van een marktconsultatie kan een risico vormen. Enerzijds op het gebied van bewoners, bijvoorbeeld wanneer er te weinig ruimte is gegeven aan het consulteren en informeren van de omwonenden. Dit

kan resulteren in laag draagvlak, met een mogelijke kans dat de gemeente het vergunde initiatief moet stopzetten. Gericht op de initiatiefnemers hebben zij de genoemde rechten van de (Europese) aanbestedingswet. Deze dient de gemeente na te komen. Ook is de marktconsultatie een mogelijkheid om de haalbaarheid van criteria vanuit de markt te polsen. Wanneer het uiteindelijke tenderaanbod beter aansluit op wat de markt kan bieden, is de kans dat de tender met een succesvol initiatief afgerond wordt groter.

4.3 Juridische noot

Om het beginsel van transparantie te waarborgen kan een verslag van de inhoud en het proces van marktconsultatie aan geïnteresseerden verstrekt worden. Het vermeende voordeel van ondernemers die geconsulteerd zijn, wordt hiermee tenietgedaan.

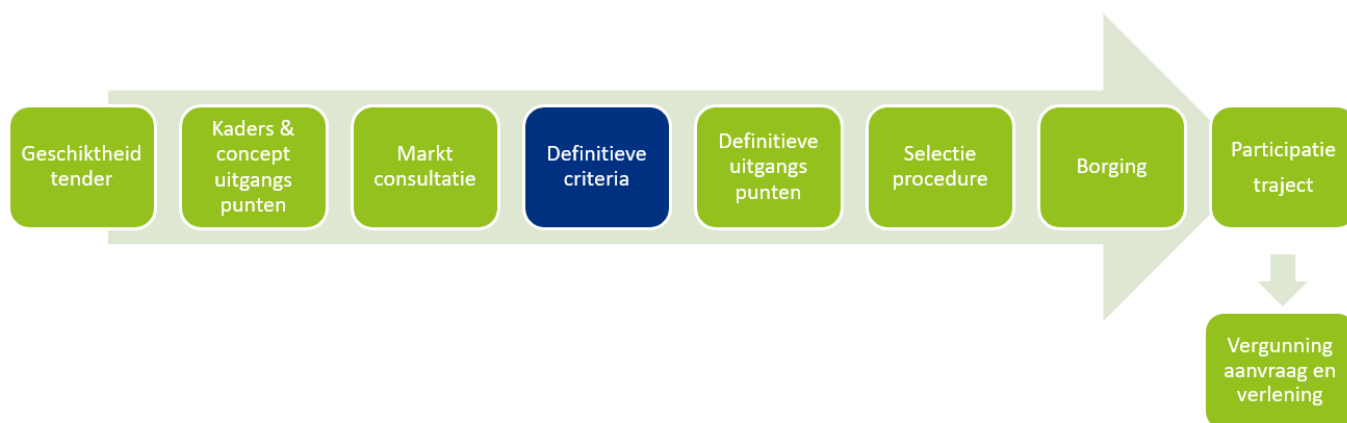
4.4 Resultaat

- ✓ Gemeente heeft duidelijk beeld bij wat zij wilt bereiken met de marktconsultatie
- ✓ Bepaald is welke partijen voor de marktconsultatie worden uitgenodigd.
- ✓ Een vorm voor de marktconsultatie is bepaald.
- ✓ Globale tijdsplanning tender is bekend.
- ✓ Het is bekend waar de tender wordt gepubliceerd.
- ✓ Een contactpersoon voor initiatiefnemers is aangesteld.
- ✓ Informatiebijeenkomst is georganiseerd.
- ✓ Er is een informerende webpagina gecreëerd voor omwonenden.

5 De definitieve criteria vaststellen

In stap 4 staan we stil bij de definitieve criteria en eisen waarop de aanvragen beoordeeld worden. Deze zijn een essentieel onderdeel van de definitieve uitgangspuntennotitie (Hoofdstuk 6). De relevante criteria worden meetbaar gemaakt aan de hand van een puntensysteem. Een beoordelingscommissie zal de initiatieven uiteindelijk beoordelen.

Figuur 8. Overzicht stappen maatschappelijke tender

5.1 Activiteiten

- Werk de concept-uitgangspuntennotitie bij naar aanleiding van de marktconsultatie.
- Bepaal de definitieve indieningsvereisten
- Zet de beoordelingscriteria op de gewenste volgorde van relevantie en koppel de rangorde aan een puntenverdeling.
- Stel de beoordelingscommissie voor het selectieproces op.
- Bepaal de selectie fasering

5.2 Stel een kwantitatieve beoordelingsmatrix op

In de uitgangspuntennotitie nodigt de gemeenten initiatiefnemers uit om een plan van aanpak uit te werken waarin de elementen genoemd in de notitie zijn uitgewerkt in de vorm van een principeverzoek. De definitieve uitgangspuntennotitie is aangevuld met de terugkoppeling uit de marktconsultatie (Hoofdstuk 4), plus de puntenverdeling. Het is raadzaam de beoordelingsmatrix kwantitatief in te delen door middel van een puntensysteem om de verschillende initiatieven zo objectief mogelijk te kunnen beoordelen. De beoordelingsmatrix template (bijlage 1) bevat een suggestie voor de puntenverdeling. De gemeente dient de puntenverdeling en rangorde intern af te stemmen. Dit kan namelijk voor iedere gemeente verschillen.

5.3 De indieningsvereisten voor initiatiefnemers

De indieningsvereisten zijn onderdelen die gelden als eis voor alle initiatiefnemers die een plan van aanpak indienen. De indieningsvereisten zijn:

- Voorblad
- Algemene beschrijving van de locatiekeuze
- (Intentie) overeenkomst grondeigenaar
- Plan van aanpak van de ruimtelijke inpassing inclusief situatietekening
- Plan van aanpak van de maatschappelijke inpassing
- De haalbaarheid van de business case aantonen
- Zekerheid van aansluiting op het net (aantoonbaar d.m.v. een contract met de netbeheerder) of een positieve transportindicatie van de netbeheerder
- Wet Bibob: aandacht voor de herkomst van de investeerder, waarbij Nederlandse investeerders voorrang krijgen.
- Verklaring dat de vergunningsaanvraag in de toekomst overeenkomt met het tenderaanbod van de initiatiefnemer
- Korte analyse van relevante omgevingsaspecten opnemen als ingangsvoorwaarde
- Een check op gasleidingen en/of veiligheidseisen wanneer uitvoerbaarheid van het project anders niet haalbaar is.

Enkele aandachtspunten bij de indieningsvereisten:

- Een kanttekening bij de transportindicatie-eis is dat het eveneens als voorwaarde gesteld moet worden dat het niet is toegestaan vooraf een reservering van netcapaciteit te doen binnen de zoekgebieden. Een getekende *Aansluit en Transport Overeenkomst* kan dus niet als eis worden gesteld. Overige zaken kan een gemeente middels een randvoorwaarde opleggen.
- Stel vooraf geen eisen aan de samenwerking tussen één of meerdere lokale energiecoöperaties die onder één initiatief werken. Deze eisen kunnen leiden tot ongelijk spel.
- Vraag de inschrijving uit met naam en toenaam. Op deze manier kunnen initiatiefnemers zich oriënteren op hoe zij zich kunnen onderscheiden. De gemeente maakt aan het einde van het beoordelingsproces transparant bekend welke initiatieven deelnamen en hoe deze zijn beoordeeld.
- Het is niet raadzaam bovenwettelijke eisen te stellen aan een vergunningsaanvraag die niet ruimtelijk gerelateerd zijn, omdat dit in tegenstrijd is met de Wro en de aanstaande Omgevingswet. De eerder genoemde financiële afdracht kan enkel op vrijwillige basis worden gevraagd. Dit doet de gemeente door de financiële afdracht op te nemen in de uitgangspuntennotitie en hier eveneens punten aan te verbinden. De initiatiefnemer kan daardoor hoger scoren wanneer zij dit onderdeel hebben opgenomen in hun aanbod.

5.4 Het vormen van de beoordelingscommissie

Zoals eerder benoemd zijn de domeinen financiën, openbare ruimte en beheer, vastgoed, en het sociaal, economisch en ruimtelijk domein relevant voor het opstellen van de criteria. Het advies is een beoordelingscommissie op te stellen met de volgende expertises:

- Energietransitie
- Ruimtelijke ordening

- Landschap
- Ecologie
- Financiën

De gemeente kan er ook voor kiezen om bewoners onderdeel te maken van de beoordelingscommissie. Dit is een afweging die de gemeente dient te maken.

De beoordelingscommissie zal in fasen (zie Hoofdstuk 5.5 en Hoofdstuk 7.2) de ingediende initiatieven beoordelen. Dit doen zij aan de hand van opgestelde indieningsvereisten en de beoordelingsmatrix die gepubliceerd is voor het beoordelen van de uitgezette maatschappelijke tender. Vooraf is bekend gemaakt na hoeveel weken de uitslag van de tender wordt gepubliceerd (zie Hoofdstuk 0). De beoordelingscommissie geeft een schriftelijk advies aan het college. Hier houdt de taak van de beoordelingscommissie op.

5.5 Selectie fasering

Voor het bepalen van de procedure dient vooraf bekend te zijn hoe de selectie zal plaatsvinden. Hoe de selectie zal plaatsvinden, dient onderdeel te zijn van de uitgangspuntennotitie om het transparante proces benodigd voor een maatschappelijk tender te kunnen waarborgen. Bijvoorbeeld, geeft de gemeente initiatiefnemers een tweede kans om het plan van aanpak te verbeteren in de tweede selectieronde of niet? Ook dient de gemeente transparant te zijn over de indieningsvereisten en beoordelingscriteria, en het tijdsbestek waarin de indiening en beoordeling zal plaatsvinden.

Het advies is om de selectieprocedure in vier fasen te organiseren. In de eerste fase wordt er gekeken of de indieningsvereisten compleet zijn. Initiatieven die niet voldoen aan de indieningsvereisten vallen af.

De volgende fasen dienen allen binnen 10 weken te zijn afgerond en de tenderwinnaar dient bekend te zijn. Dit betekent dat de beoordelingscommissie binnen de 10 weken een schriftelijk advies geeft aan het college, en dat het college binnen deze periode het besluit moet hebben genomen. In de tweede fase (ruimtelijke criteria) worden punten verdeeld over de indieningsvereisten waarna de initiatieven met bijvoorbeeld 45 punten of meer naar de laatste fase gaan (zie voorbeeld template beoordelingskader in [bijlage 1](#)). In de derde fase worden de punten voor het maatschappelijk domein verdeeld. In de vierde fase worden de uitkomsten van de tender gedeeld met het college. Via het collegebesluit wordt de tenderwinnaar(s) vastgesteld. Als er twee of meer mogelijke winnaars zijn zal er een loting plaatsvinden. De tenderwinnaar verkrijgt niet automatisch een vergunning. De tenderwinnaar wordt uitgenodigd voor een vooroverleg met de gemeente, waarin het verdere initiatief wordt besproken (Hoofdstuk 8).

5.6 Juridische noot

Zoals ook in de juridische noot in Hoofdstuk 2.1 van dit stuk wordt benoemd, moet er een onderscheid gemaakt worden tussen ruimtelijke en niet-ruimtelijke criteria. Ruimtelijke criteria mogen als eis gesteld worden. Over niet-ruimtelijke criteria mogen enkel vrijwillige afspraken gemaakt worden. Als men initiatieven wil vergelijken op basis van niet-ruimtelijke criteria is het vrijwillige aanbod van de initiatiefnemer altijd leidend. Hoofdstuk 2 van de juridische notitie biedt een verdere verdieping op dit onderwerp.

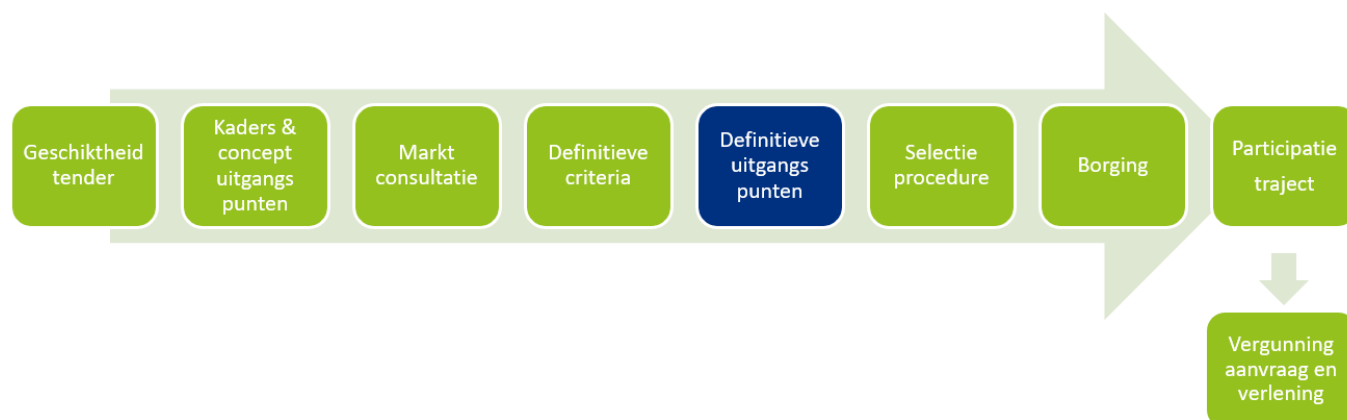
5.7 Resultaat

- ✓ De concept-uitgangspuntennotitie is bijgewerkt n.a.v. de marktconsultatie.
- ✓ De definitieve indieningsvereisten zijn bepaald.
- ✓ Er is een beoordelingsmatrix met puntenverdeling opgesteld. Deze wordt voorgelegd aan de Raad in Hoofdstuk 6. De Raad zal de beoordelingsmatrix, samen met de definitieve uitgangspuntennotitie, vaststellen.
- ✓ Het is bekend wie de beoordelingscommissie vormt.
- ✓ De selectie fasering is bepaald.

6 Definitieve uitgangspuntennotitie

In stap 5 wordt het beleid omtrent duurzame energie definitief vastgesteld. Het beleid van de gemeente dient als basis voor het beoordelen van initiatieven omtrent zonnevelden.

Figuur 9. Overzicht stappen maatschappelijke tender

6.1 Activiteiten

- Maak de definitieve uitgangspuntennotitie (zie 6.2).
- Leg de definitieve uitgangspuntennotitie voor aan het College.
- Leg de definitieve uitgangspuntennotitie voor aan de raad, samen met de eventuele aanpassingen aan het bestaande beleidskader duurzame energie.
- Maak de definitieve uitgangspuntennotitie bekend.
- Publiceer de tender(s).

6.2 Onderdelen van de definitieve uitgangspuntennotitie

Op basis van de vorige stappen wordt de definitieve uitgangspuntennotitie gemaakt. Deze notitie bevat de volgende onderdelen:

- ✓ Een onderbouwing van de keuze om gebruik te maken van de maatschappelijke tender en waarom deze geschikt is voor de gemeente. Er moet namelijk een legitiem ruimtelijk doel zijn om het aantal vergunningen te maximeren. Bij het formuleren van een dergelijk legitiem ruimtelijk doel kan gedacht worden aan het behouden van landbouwgrond of betere landschappelijke inpassing.
- ✓ Een onderbouwing hoe de tender leidt tot kwaliteits- en of tijds winst.
- ✓ Hoe groot de opgave is die met zon op land gerealiseerd mag worden (in ha/kWh) en of de beoogde kwaliteitsverbetering van het gebied in de definitieve uitgangspuntennotitie is opgenomen.
- ✓ Voor hoeveel ha of kWh er vergunningen vergeven (in totaal of per gebiedstype).
- ✓ Zoekgebieden, uitsluitingsgebieden en eventuele regels per landschapstype.
- ✓ Hoe de selectie van de tender zal verlopen. Dit omvat de tijdplanning voor zowel de gemeente (opdrachtgever) als initiatiefnemers, met bijbehorende deadlines.
- ✓ De indieningsvereisten voor het tenderaanbod.

- ✓ Op welke criteria er wordt geselecteerd en hoe de punten zijn verdeeld op het gebied van;
 - Hoe de gemeente landschappelijke inpassing voor het te tenderen gebied voor ogen heeft
 - Hoe de gemeente de bodemkwaliteit van het gebied graag gemonitord ziet worden
 - Wat de verwachting is van de gemeente rondom het einde van de exploitatiefase
 - Hoe de gemeente verwacht dat de ecologie en/of biodiversiteit van het gebied behouden of verbeterd wordt
 - Hoe de inspanning rondom proces participatie beoordeeld wordt. Hoe concreter het beleid op het gebied van participatie is, hoe meer ruimte er is om initiatiefnemers hierop aan te spreken.
- ✓ De gemeente kan ervoor kiezen om ook punten te vergeven op basis van maatschappelijke criteria. In het beleid dient dan te worden uitgelegd hoe de criteria worden beoordeeld en hoe de punten worden verdeeld. De volgende criteria kunnen meegenomen worden:
 - Procesparticipatie
 - Financiële participatie en financiële afdrachten
 - Hoe de gemeente de maatschappelijke meerwaarde het liefst gecreëerd ziet
 - Hoe de gemeente maatschappelijk draagvlak voor het gebied graag gerealiseerd zou zien, bijvoorbeeld door het gebruik van net-infrastructuur tegen laagste maatschappelijke kosten
 - Hoe de gemeente de koppeling zon op dak gaat beoordelen
 - Hoe de gemeente (innovatief) meervoudig ruimtegebruik (koppelkansen) gaat beoordelen
- ✓ Wie de initiatieven beoordeelt (hoeveel mensen, commissie vanuit de opdrachtgever zelf of een onafhankelijk orgaan)
- ✓ Een omschrijving van hoe de gemeente de komende jaren zonneparken in de gemeente wil ontwikkelen.
- ✓ Het proces na het doorlopen van de maatschappelijke tender. Hierbij dient de tender of het doorlopen van het participatietraject of de maatwerkprocedure als vereiste voor het verlenen van een vergunning gesteld te worden.

De gemeenteraad neemt kennis van de marktconsultatie en het hernieuwde concept-uitgangspuntennotitie, waarna zij een definitief besluit neemt over de uitgangspuntennotitie. Daarnaast wordt het beleidskader duurzame energie in lijn gezet met de definitieve uitgangspuntennotitie.

6.3 Juridische noot

Na het lezen van het beleid moet het voor de initiatiefnemer duidelijk zijn hoe de procedure precies werkt, wat er ingediend dient te worden, hoe de punten verdeeld worden en wat de termijnen zijn. Bij een tenderprocedure worden er verschillende aanvragen met elkaar vergeleken. Dit betekent ook dat er een aantal initiatiefnemers zijn die uiteindelijk niet de kans krijgen om het initiatief uit te voeren. Het is daarom belangrijk dat rechtszekerheid, gelijke kansen en openbaarheid worden gewaarborgd. Het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente, moet beleid vaststellen zodat er een grond is waarop ze deze bevoegdheden uitoefent. Door het vaststellen en publiceren van het beleid is het kenbaar dat de tender procedure er is; en hoe en waarop er beoordeeld wordt. Op deze manier krijgen initiatiefnemers gelijke kansen. Met het oog op rechtszekerheid is het niet mogelijk om tijdens de procedure nog processtappen of criteria te wijzigen. Meer informatie over het belang van beleid is te vinden in paragraaf 1.3 van de juridische notitie.

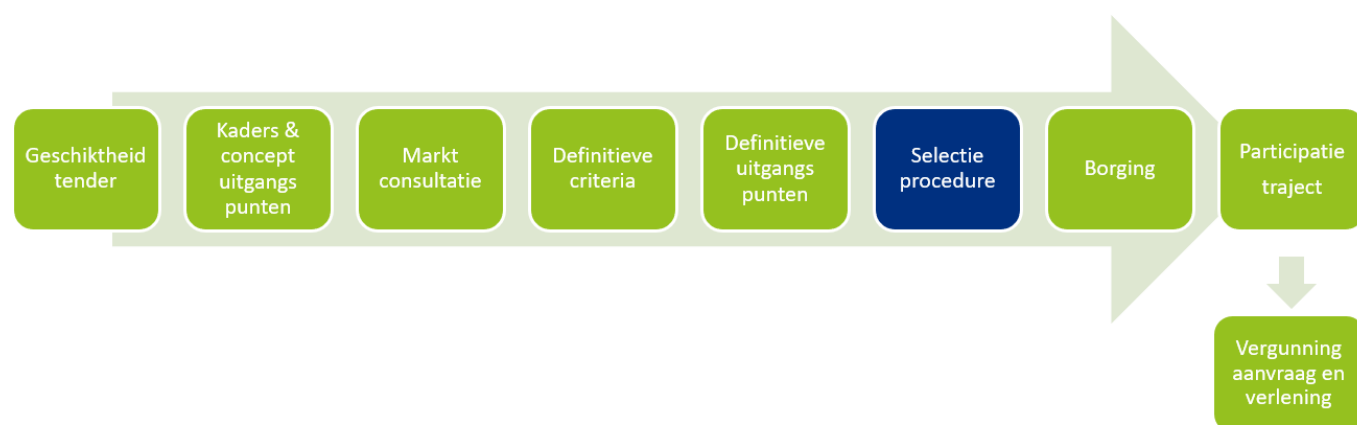
6.4 Resultaat

- ✓ De definitieve uitgangspuntennotitie is samengesteld.
- ✓ De definitieve uitgangspuntennotitie is vastgesteld door het College.
- ✓ De definitieve uitgangspuntennotitie i.c.m. het definitieve beleidskader duurzame energie is vastgesteld door de Raad.
- ✓ De beleidskader duurzame energie is in lijn gezet met de definitieve uitgangspuntennotitie
- ✓ De definitieve uitgangspuntennotitie wordt bekendgemaakt.
- ✓ De tender(s) worden gepubliceerd.

7 De selectieprocedure doorlopen

Bij stap 7 begint de tenderprocedure. Het beleid is gepubliceerd en initiatiefnemers kunnen hun principeverzoeken indienen.

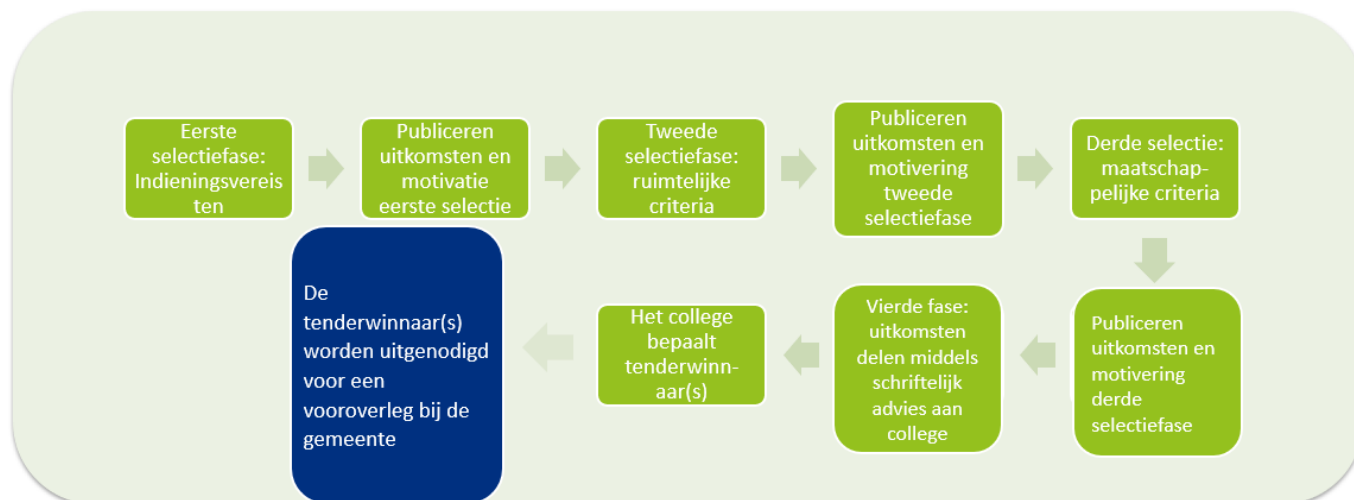

Figuur 10. Overzicht stappen maatschappelijke tender

7.1 Activiteiten

- Selectieprocedure opstarten.
- Eerste selectiefase – selectie aanvragende initiatiefnemers op basis van indieningseisen.
- Publiceren uitkomsten en motivering eerste selectiefase.
- Tweede selectiefase – selectie aanvragende initiatiefnemers op basis van ruimtelijke criteria.
- Publiceren uitkomsten en motivering tweede selectiefase.
- Derde selectiefase – selectie aanvragende initiatiefnemers op basis van maatschappelijke criteria.
- Publiceren uitkomsten en motivering derde selectiefase.
- Vierde selectiefase – delen uitkomsten tender middels schriftelijk advies aan het college.
- Het college bepaalt een (of meerdere) tenderwinnaar(s).
- De tenderwinnaar(s) worden uitgenodigd voor een vooroverleg bij de gemeente

Zie figuur 11 voor een visuele weergave van de selectieprocedure.

Figuur 11. Overzicht stappen selectieprocedure

7.2 De selectieprocedure

Zoals beschreven is het advies om de tenderprocedure in vier fasen in te delen: indieningsvereisten, ruimtelijke criteria, maatschappelijke criteria, en de tenderwinnaar.

In de eerste fase vindt een selectie op basis van de indieningseisen plaats. Initiatieven die aan deze eisen voldoen gaan direct door naar fase 2. Indien een aanvraag niet aan de gestelde eisen voldoet is het noodzakelijk om een verklaring terug te koppelen naar de initiatiefnemer. De uitkomst van de eerste fase wordt gepubliceerd zodat de transparantie van het proces gewaarborgd wordt.

Hierna volgt de selectie op basis van de ruimtelijke criteria (fase 2). Ook hier geldt dat een deugdelijke motivering is vereist waarom een inschrijving op een bepaald onderdeel minder goed is. Wanneer de aanbestedende dienst, in dit geval de gemeente, het nalaat om de relevante reden(en) te noemen voldoet de gunningsbeslissing wettelijk niet aan de eisen. Het gevolg daarvan is dat de opschortende termijn van 20 dagen (om de voorlopige gunningsbeslissing te onderzoeken en te beoordelen) nog niet begint te lopen.

In de derde fase wordt geselecteerd op de maatschappelijke criteria. Eveneens geldt hier de deugdelijke motivering voor de gegeven punten.

In de vierde fase worden de uitkomsten van de tender gedeeld met het college. Via het collegebesluit wordt de tenderwinnaar, of tenderwinnaars afhankelijk van de afbakening van de tender (Hoofdstuk 3.2), vastgesteld. Het plan dat als hoogste scoort, verdient daarmee verdere planologische medewerking. Daarmee is niet gezegd dat het plan ook daadwerkelijk leidt tot een benodigde bestemmingsplanwijziging of een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan. De planologische procedure daartoe wordt na gunning via deze tender opgestart (Hoofdstuk 8). Overheden mogen enkel op ruimtelijke gronden vergunningen afwijzen. Tegenvallende maatschappelijke opbrengsten mogen geen onderdeel uitmaken van de weigeringsgronden.

7.3 Juridische noot

Het beginsel van gelijke kansen, het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel beogen te borgen dat degene die de vergunning krijgt op de juiste, eerlijke manier gekozen wordt. De beoordeling van de initiatieven dient dus op een grondige en onderbouwde wijze gedaan te worden. Daarnaast mag er niet afgeweken worden van het opgestelde beleid.

Aan het beste initiatief kan het college de principebereidheid voor planologische medewerking verlenen. Hier kan vorm aan gegeven worden door middel van een participatietraject of maatwerkprocedure, waarin ruimtelijke onderdelen verder worden uitgewerkt en er naar een goede aanvraag toe wordt gewerkt. Een dergelijke procedure kan als voorwaarde voor vergunningverlening in het beleid opgenomen worden. Het is geen garantie dat aan een initiatiefnemer met de hoogste score de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk verleend wordt. Meer informatie omtrent dit onderwerp is te vinden in hoofdstuk 1 van de juridische notitie.

7.4 Resultaat

- ✓ Selectieprocedure is opgestart
- ✓ Aanvragende initiatiefnemers die door de eerste selectiefase komen, zijn geselecteerd.
- ✓ Uitkomsten en motivering eerste selectie zijn met alle initiatiefnemers gedeeld.
- ✓ Aanvragende initiatiefnemers die door de tweede selectiefase komen, zijn geselecteerd.
- ✓ Uitkomsten en motivering tweede selectie zijn met alle initiatiefnemers gedeeld.
- ✓ Aanvragende initiatiefnemers die door de derde selectiefase komen, zijn geselecteerd.
- ✓ Uitkomsten en motivering derde selectie zijn met alle initiatiefnemers gedeeld.
- ✓ Uitkomsten tender zijn middels een schriftelijk advies met het College gedeeld.
- ✓ Tenderwinnaar(s) zijn bekend.
- ✓ Tenderwinnaar(s) zijn uitgenodigd voor een vooroverleg bij de gemeente.

8 Borging

Deze stap bespreekt de manier waarop de gemeente de gemaakte afspraken kan borgen. Na het doorlopen van een participatietraject of maatwerkprocedure kan de initiatiefnemer overgaan tot de vergunningaanvraag. De ruimtelijk relevante eisen kunnen als voorwaarde in de vergunning worden opgenomen.

Figuur 12. Overzicht stappen maatschappelijke tender

8.1 Activiteiten

- Opstellen van overeenkomst waarin toegezegd wordt dat de vergunningaanvraag zal overeenkomen met het tenderaanbod. De tenderwinnaar(s) dienen deze bij het indienen van het aanbod ondertekend te hebben.
- Stel met de tenderwinnaar(s) een privaatrechtelijke overeenkomst op waarin afspraken worden vastgelegd.

8.2 De overeenkomst

Het is belangrijk dat er goed wordt geborgd dat de winnende initiatiefnemer niet een ander of slechter plan indient bij de vergunningsaanvraag. Voor een 'goede ruimtelijke ordening' is het namelijk niet verplicht om een dezelfde aanvraag in te dienen als gedurende de tenderprocedure. Het is aan te raden om een overeenkomst op te stellen waarin de initiatiefnemer toezegt dat de eventuele vergunningaanvraag zal overeenkomen met het tenderaanbod. De gemeente kan in het beleid vaststellen dat het aanbod enkel wordt beoordeeld als deze overeenkomst ondertekend bij de aanvraag wordt gevoegd. Dit kan ook worden vormgegeven door een virtuele handtekening bij het doen van het aanbod.

Niet-ruimtelijke afspraken kunnen enkel vrijwillig worden aangegaan. Om deze te borgen kunnen de afspraken met het beste initiatief (nogmaals) worden vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst. Let op: als een dergelijke afspraak niet vrijwillig is gemaakt, is de overeenkomst nietig. Dat is ook de reden dat het slim is om de bereidheid voor een overeenkomst al bij de eerste stap vast te leggen. Na een goed doorlopen participatietraject en een (provinciaal) akkoord op de landschappelijke inpassing kan de omgevingsvergunning aangevraagd worden. Bij

vergunningverlening kunnen de ruimtelijk relevante eisen nogmaals worden opgenomen als vergunningsvoorwaarde.

In een tender kan de bereidheid om mee te werken aan een participatie- of maatwerktraject worden verleend. Op basis van het beleid kan dit een eis zijn om de vergunning te kunnen verkrijgen. Dit traject is ook een kans om het initiatief gezamenlijk verder te ontwikkelen en afspraken hierover te maken.

8.3 Juridische noot

Het recht om een vergunningaanvraag in te dienen kan niet worden ontzegd aan initiatieven die niet hebben meegedaan aan de maatschappelijke tenderprocedure. Daarnaast kan een aanvraag slechts geweigerd worden op basis van ruimtelijke criteria. Om deze reden kan de toegang tot de vergunningsaanvraag niet door middel van een tender met niet-ruimtelijke criteria worden bepaald. Het bevoegd gezag kan wel in het beleid een inspanningsverplichting voor participatie vastleggen. Hierbij kunnen ze specificeren dat de initiatiefnemer gezamenlijk met de gemeente een participatietraject of maatwerkprocedure dient te doorlopen om in aanmerking te komen voor vergunningverlening. Zolang het traject is vormgegeven als een inspanningsverplichting, is dit een ruimtelijk criterium. In de maatschappelijke tender kan aan de winnaar(s) medewerking voor het participatietraject vergeven worden. Dit traject is ook een kans om het initiatief gezamenlijk verder te ontwikkelen en afspraken hierover te maken. Het niet doorlopen van dit participatietraject is wel een ruimtelijke weigeringsgrond voor een vergunning, waardoor het voor initiatiefnemers nodig is om mee te dingen in de maatschappelijk tender procedure.

De gemeente kan de uitvoering van het project niet afdwingen. Een afdwingbaar project zou een tegenprestatie voor de vergunning vormen, waardoor het aanbestedingsrecht van toepassing kan zijn. Zie paragraaf 1.4 van de juridische notitie voor een verder uitleg hierover.

Er zijn twee manieren waarop de gemeente afspraken kan borgen. Ten eerste kunnen afspraken bij het verlenen als vergunningsvoorwaarden worden opgenomen. Dit kan alleen met ruimtelijk relevante afspraken. Ten tweede kan het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente, een privaatrechtelijke overeenkomst met de initiatiefnemer afsluiten. Als de gemeente voorwaarden die niet-ruimtelijk zijn verplicht, is de overeenkomst echter niet afdwingbaar. Het is belangrijk dat een overeenkomst met niet-ruimtelijke afspraken vrijwillig wordt aangegaan. Zolang een initiatiefnemer de vrijheid heeft om te kiezen wat er wordt opgenomen in het aanbod, kan dit waarschijnlijk als vrijwillig aanbod worden gezien. In de praktijk kunnen er zowel vergunningsvoorwaarden worden opgenomen als een privaatrechtelijke overeenkomst worden overeengekomen, met het oog op zoveel mogelijk zekerheid.

Aan het begin van de tenderprocedure kan er meteen een overeenkomst met de initiatiefnemers worden aangegaan. Daarin verbinden zij zich om, indien zij de tender winnen, een vergunningsaanvraag in te dienen die (op hoofdlijnen) overeenkomt met het aanbod wat zij voor de tender doen. Daarnaast kan de bereidheid om later een nog een overeenkomst hierover aan te gaan opgenomen kunnen worden. Hierbij zou ook een boete beding aan gekoppeld kunnen worden.

Een gemeente kan geen overeenkomst aangaan waarin zij zich verbindt om planologische medewerking te verlenen. Er kunnen namelijk altijd onvoorziene redenen zijn waardoor een project strandt. Het college kan wel de

principebereidheid om planologische medewerking te verlenen en medewerking aan het participatietraject vergeven. Zie hoofdstuk 5 van de juridische notitie voor meer informatie over dit onderwerp.

8.4 Resultaat

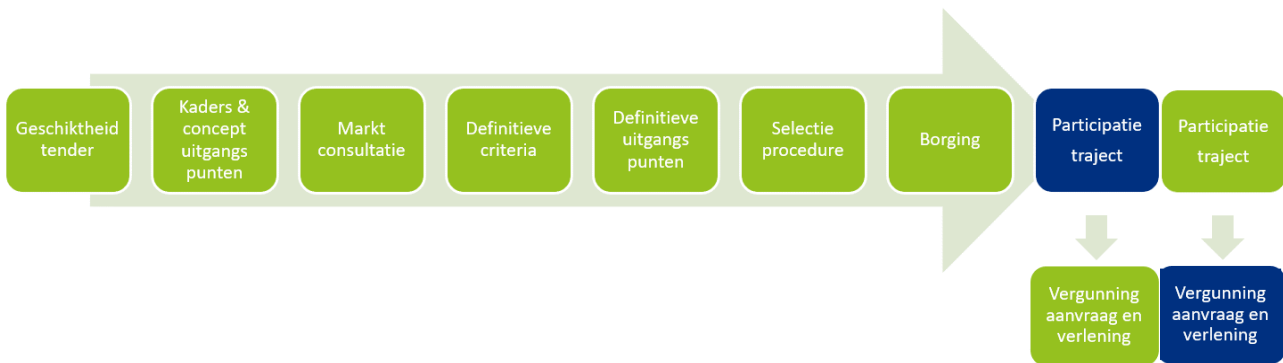
- ✓ Overeenkomst waarin toegezegd wordt dat de vergunningaanvraag zal overeenkomen met het tenderaanbod is opgesteld en door tenderwinnaar(s) ondertekend.
- ✓ Privaatrechtelijke overeenkomst waarin afspraken worden vastgelegd, is met tenderwinnaar(s) opgesteld.

9 Conclusie

Op dit punt is de blauwdruk voor de maatschappelijke tender doorlopen. Er zijn één of meerdere tenderwinnaar(s) waaraan planologische medewerking wordt verleend. De tenderwinnaar(s) zijn bekend gemaakt, en de motivering achter de keuze voor een tenderwinnaar ook. Daarnaast zijn de nodige afspraken geborgd waarbij de tenderwinnaar(s) instemt dat de vergunningaanvraag zal overeenkomen met het tenderaanbod. Door in de tenderuitvraag nadrukkelijk aan te geven dat de wens is om zon op dak te creëren, worden initiatiefnemers gestimuleerd hier extra aandacht aan te besteden.

De volgende stappen hebben te maken met de reguliere vergunningprocedure van de gemeente, ofwel het doorlopen van een participatietraject (conform ook het tenderaanbod) en de definitieve vergunningaanvraag en verlening.

Figuur 13. Overzicht stappen maatschappelijke tender

10 Bijlagen

Bijlage 1 Beoordelingsmatrix (voorbeeld invulling)

Onderstaand formulier dient bij aanlevering van het initiatief door de initiatiefnemer te zijn ingediend.

Titel van het voorstel:	
Initiatiefnemer	
Naam bedrijf, rechtspersoon	
Contactpersoon	
Straat	
Huisnummer	
Postcode	
Plaats	
KvK nummer	
Telefoonnummer	
Emailadres	
Betreft landschap (aankruisen)	☐ Landschapstype 1 ☐ Landschapstype 2 ☐ Landschapstype 3
Locatie	
Kadastrale gegevens perceel	
Aantal hectares	
Opgesteld vermogen in MW	
Situatietekening	Bijvoegen
Lijst van bijlagen	Bijvoegen

Fase 1: Indieningvereisten

Dit formulier dient voor iedere initiatiefnemer apart ingevuld te worden.

Uitgangspunt	Onderdeel	Maximaal aantal punten	Check
Voorblad	Het voorblad is volledig ingevuld door de initiatiefnemer.	Vereist	✓
Ligging van het veld	Zonneveld is gelegen in de aangewezen gebieden	Vereist	✓
Grootte	De grootte van het veld valt binnen de maximale ha/MW	Vereist	✓

Grondeigenaar	(Intentie) overeenkomst grondeigenaar	Vereist	✓
Netaansluiting & transportindicatie	Indicatie van aansluiting op het net met een positieve transportindicatie van de netbeheerder.	Vereist	✓
Haalbaarheid business case	De haalbaarheid van de business case kunnen aantonen	Vereist	✓
Verklaring vergunningsaanvraag	Verklaring dat de vergunningsaanvraag in de toekomst overeenkomt met het tenderaanbod van de initiatiefnemer.	Vereist	✓
Plan van aanpak	Uit een snelle scan door het initiatief blijkt dat de ruimtelijke inpassing inclusief situatietekening is ingediend.	Vereist	✓
Maatschappelijke criteria is aanwezig	Uit een snelle scan door het initiatief blijkt dat de maatschappelijke criteria zijn ingediend met daarbij een korte analyse van relevante omgevingsaspecten.	Vereist	✓
Wet Bibob	De wet Bibob is ondertekend.	Vereist	✓
Gasleidingen	Voor de uitvoerbaarheid van het zonneveld is gecheckt op de aanwezigheid van gasleidingen. De check wijst uit dat er geen problemen worden verwacht.	Vereist	✓
Ecologische toets	Ecologische toets/verwachtingswaarde is door de initiatiefnemer uitgezocht.	Vereist	✓
Archeologische verwachtingswaarde	Archeologische verwachtingswaarde is door de initiatiefnemer uitgezocht.	Vereist	✓

Initiatief voldoet aan de indieningsvereisten

- ✓ Ja: initiatief wordt beoordeeld op basis van ruimtelijke criteria
- Nee: initiatief valt af.

Fase 2: Ruimtelijke criteria

1 Thema: Maximale capaciteit

Max. 15 punten

Beleidsregel: Het initiatief valt binnen het maximaal te realiseren ha/MW.

Toelichting: Per gebiedstype is de max bijvoorbeeld 10 ha. Dit is vastgesteld in het beleid. Een initiatief dient binnen de 10ha te blijven. In dit tendervoorbeeld is gekozen voor een selectiegebied.

Initiatiefnemer

Beoordeling

Score

Initiatiefnemer 1	Het gebied valt binnen de grenzen van de selectie zoals vastgesteld in de vereisten. Het gebied betreft 8.5 ha, en valt daarmee binnen het maximum van 10ha.	15
Initiatiefnemer 2	Het gebied valt binnen de grenzen van de selectie zoals vastgesteld in de vereisten. Het gebied betreft 10 ha, en valt daarmee binnen het maximum van 10ha.	15
Initiatiefnemer 3	...	

2 Thema: Landschappelijke inpassing Max. 15 punten 15, 10, 5, 0 punten per onderdeel

Beleidsregel: Inrichting zonneveld past bij landschapsstructuren van het gebiedstype. Hierbij is rekening gehouden met de Landschappelijke inpassing kwaliteitsimpuls.

Toelichting: De gemeente dient te kijken naar de gebiedsomschrijving in de Catalogus Gebiedskenmerken. Er is aandacht besteed aan de schaalgrootte en de bijdrage aan gebiedsspecifieke kenmerken.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	De initiatiefnemer heeft een helder plan ingediend waarbij 38% van de gronden worden ingezet voor het versterken van landschapselementen, het versterken van natuur en biodiversiteit, kleinschalige (stroken)landbouw, recreatie en educatie. Aandacht is nodig voor de definitieve keuze in het hekwerk voor betere landschappelijke inpassing.	15
Initiatiefnemer 2	22% wordt ingezet voor landschappelijke inpassing. Het plan onderscheidt zich door de recreatieve wandelroutes en vormt een belangrijke landschappelijke en recreatieve meerwaarde. De grote vraag is of de oevervegetatie haalbaar is gezien de waterstanden.	10
Initiatiefnemer 3	...	

3 Thema: Bodemkwaliteit Max. 15 punten

Beleidsregel: Initiatiefnemer doet een toezegging voor een meting van de levende bodemkwaliteit bij start en einde levensduur zonneveld en deelt resultaten. Het initiatief houdt rekening met voldoende regenwaterverdeling en lichtinval ten behoeve van de bodemkwaliteit.

Toelichting: Er wordt bij de start van het proces een nulmeting gedaan. Daarnaast is er een bodembeheerplan opgesteld die voldoet aan de kwaliteitseisen. Er is rekening gehouden met de waterkwaliteit. De bodem blijft voor 1/3 onbedekt.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	De initiatiefnemer zal starten met een nulmeting voorafgaand aan de realisatie van het zonnepark. Gedurende de exploitatieperiode van 25 jaar zal	15

	op verscheidene momenten monitoring worden gedaan. Er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt. De bodem zal worden gemonitord op onder andere organisch stof, infiltratiesnelheid, bodemleven, bodemkwaliteit.	
Initiatiefnemer 2	Een relatief groot deel blijft onbedekt van zonnepanelen, namelijk 30%. Daarnaast wordt de bodem gedurende de 25 jaar exploitatie niet met chemische middelen bestrijd. Een minpunt is dat er relatief weinig ruimte zit tussen de tafels, in combinatie met de geringe hoogte van het laagste deel van de panelen t.o.v. het maaiveld.	10
Initiatiefnemer 3	...	

4 Thema: Exploitatiefase Max. 15 punten

Beleidsregel: na 25 jaar wordt het zonnepark minimaal opgeruimd. Voorkeur gaat uit naar het recyclen van de zonnepanelen. De gerealiseerde gebiedsontwikkeling wordt overgedragen aan de gemeente.

Toelichting: Vanuit de Kwaliteitsimpuls gaat de voorkeur uit naar blauwe en groene elementen die ook na de exploitatiefase (maximaal 25 jaar) gehandhaafd worden. Daarnaast hanteren we een inspanningsverplichting waarbij de initiatiefnemer bij het opruimen van de zonnevelden na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	Na 25 jaar blijven voor het landschap belangrijke landschapselementen in stand. Dat is een pre.	15
Initiatiefnemer 2	Na 25 jaar staat de initiatiefnemer er voor open de recreatieve wandelroutes te behouden. Dit biedt echter geen zekerheid en kan daarom niet in de beoordeling worden meegenomen.	0
Initiatiefnemer 3	...	

5 Thema: Meervoudig ruimtegebruik Max. 15 punten

Beleidsregel: bij het realiseren van het zonnepark wordt invulling gegeven aan minimaal één van de volgende thema's: natuurontwikkeling, waterbeheer, recreatie, educatie, en/of multifunctioneel ruimtegebruik, waaronder agrarisch medegebruik.

Toelichting: De initiatiefnemer heeft aangegeven hoe er sprake is van meervoudig ruimtegebruik. Daarbij worden de functies toegelicht en hoe daarbij meerwaarde is gecreëerd.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	Er wordt invulling gegeven aan natuurbeheer, recreatie, educatie en agrarisch medegebruik. Natuurbeheer wordt gedaan door de landschappelijke inpassing waarbij een samenwerking is aangegaan met een lokale natuurorganisatie. Er wordt een educatieve wandelroute ontwikkeld voor	15

	basisschoolkinderen. Voor deze ontwikkeling wordt samengewerkt met de lokale basisscholen. Er zal worden gegraasd door schapen met daarnaast stroken beschikbaar voor het beplanten van gewassen.	
Initiatiefnemer 2	Met het realiseren van het zonneveld wordt invulling gegeven aan 3 thema's: natuurontwikkeling, recreatie/educatie en agrarisch medegebruik. Natuurontwikkeling voornamelijk langs de randen in de vorm van landschapselementen. Betreffend recreatie en educatie wordt er een bankje geplaatst met daarbij een informatiepunt. Betreffend het agrarisch medegebruik zullen kruiden en dergelijke worden verplaatst. De wandelaars kunnen dit vrij plukken.	10
Initiatiefnemer 3	...	

Initiatiefnemer	Totaal ruimtelijk:	Maximale capaciteit	Landschappelijke inpassing	Bodemkwaliteit	Exploitatiefase	Meervoudig ruimtegebruik
Initiatiefnemer 1	75	15	15	15	15	15
Initiatiefnemer 2	45	15	10	10	0	10
Initiatiefnemer 3	...					

Maximale score bedraagt 75 punten voor de ruimtelijke criteria. initiatieven met een minimum van 45 punten gaan door naar fase 3: de maatschappelijke criteria.

Fase 3: Maatschappelijke criteria

6	Thema: Procesparticipatie	Max. 25 punten
----------	----------------------------------	-----------------------

Beleidsregel: bij de indiening van het initiatief is opgenomen hoe omwonenden en andere belanghebbenden (waaronder bijvoorbeeld maatschappelijke organisaties) betrokken worden in de realisatie van het zonnepark.

Toelichting: bij de ontwikkeling van het zonneveld is het belangrijk dat de omgeving bij het proces wordt betrokken. Er wordt gekeken naar hoe de stakeholders betrokken worden in het proces, welke communicatiemiddelen worden ingezet; maar ook hoe de organisatievorm van het zonneproject eruit ziet. Daarnaast wordt verwacht dat de initiatiefnemer afspraken maakt met omwonenden en, waar nodig, de gemeente omtrent maatschappelijke opgaven en doelen. Onder dit onderdeel valt ook de grondeigenaar en de gesloten overeenkomst.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	Het initiatief omschrijft dat er in 2020 een overeenkomst is gesloten met de grondeigenaar, waarna ook al een aantal gesprekken zijn gevoerd met omwonenden. Dit is geen pré. Het initiatief beoogt informatieavonden te organiseren met omwonenden en waar mogelijk de landschappelijke	25

	inpassing aan de wensen aan te passen. Eveneens heeft het initiatief gedacht aan de lokale bevolking middels het realiseren van zonnepanelen op dak voor omwonenden. Dit zal het draagvlak aanzienlijk vergroten.	
Initiatiefnemer 2	Het initiatief heeft een intentieovereenkomst met de betreffende grondeigenaar. De omwonenden zullen geïnformeerd worden middels een informatieavond. Updates van het project zullen worden gedeeld op een website. De direct omwonenden kunnen een huis-aan-huis bezoek verwachten waar zij gericht vragen kunnen stellen. De informatievoorziening is voldoende, echter klinkt de eenmalige informatieavond wat summier.	20
Initiatiefnemer 3	...	

7 Thema: Financiële participatie

Max. 20 punten

Beleidsregel: bij indiening van het initiatief is aandacht besteed aan financiële participatie waarbij de omgeving de mogelijkheid is gegeven mede-eigenaar te worden of mee te financieren. De streefwaarde is 50% lokaal eigendom.

Toelichting: Uitgangspunt is dat omwonenden, al dan niet vertegenwoordigd in een lokale energie coöperatie de mogelijkheid krijgen om mede-eigenaar te worden en/of financieel te participeren in het zonnepark. De initiatiefnemer kan middels een omgevingsfonds eveneens investeren in de lokale omgeving.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	<p>Betreft lokaal eigendom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een samenwerking met het lokale energiefonds - Inwoners, bedrijven en organisaties uit de gemeente kunnen via lidmaatschap mede-eigenaar worden van het zonnepark <p>Betreft omgevingsfonds: € 0,45 per MWh over een periode van 15 jaar.</p> <p>Rendement op eigen vermogen: beschikbaar voor alle investeerders in zonnepark/ uitgifte certificaten a €100.- / rentepercentage 4- 5%.</p>	20
Initiatiefnemer 2	<p>Betreft lokaal eigendom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een samenwerking met het lokale energiefonds - Het project wordt te koop aangeboden op het moment 'ready to build'. Daarbij kunnen zowel binnen- als buitenlandse marktpartijen aandelen kunnen kopen. <p>Betreft omgevingsfonds: € 0,45 per MWh over een periode van 15 jaar.</p> <p>Rendement op eigen vermogen: ontwikkelaar geeft obligaties uit aan de bewoners van de gemeente ten bedrage van max. € 300.000.- tegen een rendement van 2-7%.</p>	5

Initiatiefnemer 3	...	

8	Thema: Zon op dak	Max. 20 punten	20, 10, 0 punten
----------	--------------------------	-----------------------	-------------------------

Beleidsregel: Zon op dak wordt toegepast in het project.

Toelichting: de voorkeur gaat uit naar een initiatief waarbij zon op dak wordt gerealiseerd middels het vergeven van zonnepanelen aan particulieren. Hierbij is gedacht aan energiearmoede. Een tweede optie is het realiseren van zon op bedrijfsdaken. Ook kan er zon op dak worden gerealiseerd middels het investeren in een omgevingsfonds, van waaruit zonnepanelen kunnen worden aangeschaft. De initiatiefnemer kan bijvoorbeeld ook de zonnepanelen voor een goedkopere prijs aan lokale consumenten aanbieden.

Initiatiefnemer	Beoordeling	Score
Initiatiefnemer 1	Initiatiefnemer gaat zon op dak realiseren middels het gebiedsfonds. Omwonenden rondom het plangebied zullen tegen een lager tarief zonnepanelen kunnen aanschaffen. Het initiatief wil in overleg met de gemeente op sociale huurwoningen met geschikte dagen kijken naar de mogelijkheden om eveneens hier zon op dak te realiseren. Mocht dit niet lukken zal zon op dak op bedrijfsdaken worden gerealiseerd. In totaal wordt 15% van de geplaatste zonnepanelen dupliceren en ingezet voor de realisatie van zon op dak.	20
Initiatiefnemer 2	Initiatiefnemer heeft zon op dak bij bedrijven opgenomen in het plan van aanpak. Zij gaan 20% van de geplaatste zonnepanelen dupliceren en plaatsen op bedrijfsdaken.	15
Initiatiefnemer 3	...	

Initiatiefnemer	Totaal maatschappelijk:	Procesparticipatie	Financiële participatie	Zon op dak	Totaal aantal punten:
Initiatiefnemer 1	65	25	20	20	140
Initiatiefnemer 2	40	20	5	15	85
Initiatiefnemer 3	...				

Bijlage 2 Opzet capaciteitsplanning

Periode	To do:	Benodigd:	Opmerkingen	Fte
periode 1	Vaststellen tender			0,2
	Opstellen kaders			1
	Opstellen criteria en puntensysteem			1
	Opstellen conceptnotitie			1
	Informatiebijeenkomst (Marktconsultatie)	Toelichting verzoek Toelichting randvoorwaarden Toelichting maatschappelijke voorwaarden Deadline indienen Wie gaan het beoordelen Deadline verkozen tender		1
	Opstellen definitief beleidskader			0,5
	Startbijeenkomst	2) Indieningsvereisten: 1. Voorblad 2. Algemene beschrijving van het initiatief/ locatiekeuze; 3. (Intentie)overeenkomst grondeigenaar; 4. Plan van aanpak maatschappelijke inpassing; 5. Startdocument landschappelijke inpassing, inclusief situatietekening; 6. Businesscase/ financiële verkenning		1
Sluitingstermijn voor indienen:	4 weken	4 weken na sluiting vragentermijn		0,5

Periode	To do:	Benodigd:	Opmerkingen	Fte
Periode 2	Plaatsing op TenderNet	Wat is de vraag Hoeveel Ha/GWh Belangrijke kernwaarden Informatieavond sluitingstermijn		0,2
Sluitingstermijn:				0,2
Periode 3	Kwaliteit van het initiatief (beoordeling matrix)	Wie voldoet ruimtelijk aan de eisen? Wie behoren tot de selectie?	<i>Initiatiefnemers met een score van 60 of meer gaan door naar fase 2</i>	0,5
	Toegevoegde waarde van het initiatief	Wie van de geselecteerden scoort het hoogst op de maatschappelijk toegevoegde waarde		0,5
Sluitingstermijn:				0,2
Periode 4	Uitkomst leidraad (winnaar hoogste punten, of loting bij gelijk spel)			0,5
Sluitingstermijn:				0,2
Gunning*				0,5